

Pobyt a integrace cizinců v České republice

Miloš Krčma

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Miloš KRČMA**
Osobní číslo: **H118144**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Pobyt a integrace cizinců v České republice**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynu obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena na:

- současnou legislativu upravující vstup a pobyt cizinců na území České republiky
- integraci cizinců na území České republiky
- ekonomickou aktivitu cizinců na území České republiky
- vzdělávání cizinců na území České republiky
- kriminalitu cizinců na území České republiky
- možnosti sociální pedagogiky při posílení integrace imigrantů

Součástí práce bude sociologický kvantitativní výzkum, zaměřený na postoje veřejnosti k cizincům.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Zákon číslo 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění.

Zákon číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, v platném znění.

Drbohlav, D. Migrace a imigranti v Česku. Praha: Slon, 2011.

Kolektiv autorů, Cizinci v České republice. Praha: Český statistický úřad, 2012

Linhartová, V. Když hodiny padaly z věže.... Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM,s.r.o., 2011.

Marada, R. Etnická různost a občanská jednota. Brno: Centrum pro studium demokracie, 2006.

Rákoczyová, M., Trbola, R. Sociální integrace přistěhovalců v České republice. Praha: Slon, 2010.

Odborné texty Ministerstva vnitra České republiky, organizací zabývajících se pobytem a integrací cizinců na území České republiky a další použitá literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a bude průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Geraldina Palovčíková, CSc.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013

doc. PhDr. Miloš Jůzl, Ph.D.
vedoucí ústavu

doc. PaedDr. Slavomír Laca, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

MLOŠ KZIMA

Jméno, příjmení studenta

V Brně 13. 2014

Podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejněním záverečných prací;

²⁾ Vysoká škola nepřijímá žádné závazné diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejněním závazné závěrečné práce vysoké školy;

³⁾ Diplomové, bakalářské a rigorózní práce odmatkování nezávadné k obhajobě musí být již sepsány při pracovních dohodách před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo jejího ústředí, v místě pracovních vysokých škol, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze závěrečné práce požádat na své náklady výpis, opisu nebo rozmnožení.

⁴⁾ Platí, že oddevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

⁵⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 33 odst. 3;

⁶⁾ Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školství či vzdělávací zařízení, stejně jako učitel za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastnímu využití díla vytvořeným žákem nebo studentem ke společným školním nebo studijním potřebám vyplývajících z jeho pracovního vztahu ke škole nebo školnímu či vzdělávacímu zařízení (školské dílo).

⁷⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo;

⁸⁾ Škola nebo školství či vzdělávací zařízení mají ze obecných podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 33 odst. 3). Odpověď-li autor takového díla učitel, vyučující, nebo za vědeckého díla, mohou se tyto osoby domáhat náhrady chybně dle projevu jako vědy a umění. Ústavem § 35 odst. 3 národního ústavu.

⁹⁾ Někdo-li poskytl jinou práci, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinou licenci, není-li to v rozporu s uplatněním zájmu školy nebo školství či vzdělávacího zařízení.

¹⁰⁾ Škola nebo školství či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z vyřídila své dosažené v souvislosti s užitím díla či poskytnout licenci podle odstavce 2 přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle odstavce 1 až do jejich skutečné výše, přitom se přičítá ke výtěžku dosaženého školou nebo školství či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce je rozdělena na část praktickou a teoretickou. Teoretická část obsahuje čtyři kapitoly rozdělené do podkapitol. Zde se zabývám pobytem cizinců z hlediska právní úpravy, vzděláváním cizinců a uplatněním cizinců při různých stupních kvalifikace, integrací cizinců a multikulturní výchovou, páchanou trestnou činností a organizovaným zločinem. Praktická část je zaměřena na výzkum postojů majoritní společnosti k jednotlivým národnostním menšinám.

Klíčová slova: cizinec, národnostní menšina, integrace, pobyt, vízum, schengenský prostor, trestná činnost, organizovaný zločin, vzdělávání, kvalifikace.

ABSTRACT

The Bachelor thesis is divided into the theoretical and practical part. The theoretical part contains chapters divided into subchapters. Here I deal with the stay of aliens from the perspective of law, the education and the application of the aliense by the different qualification degrees, intergration of the aliense and by the multicultural education, the unfortunate criminal activity and the organized crime.

The practical part is focused on the attitudes of the majority society to individual national minorities.

Keywords: alien, national minority, integration, stay, visa, schengen area, crime, organized crime, education, qualification.

Na tomto místě bych rád poděkoval paní PhDr. Geraldině Palovčíkové, CSc. za užitečné rady a odbornou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce, a které si nesmírně vážím.

Také bych chtěl poděkovat své rodině a přátelům za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytli při zpracování mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Miloš Krčma

OBSAH

ÚVOD	7
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	10
1.1 POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY, ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	10
1.2 ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ DRUHŮ POBYTŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	14
Občané zemí EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci	14
Občané mimo zemí EU tzv. „občané třetích zemí“	15
2 ZÁKLADNÍ POJMY, MIGRACE A MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	21
2.1 NÁRODNOSTNÍ MENŠINA, ETNIKUM, CIZINEC.....	22
2.2 MIGRACE.....	24
2.3 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA A INTEGRACE	28
3 KRIMINALITA CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	32
3.1 KRIMINALITA, DELIKVENCE VYMEZENÍ POJMŮ	32
3.2 TRESTNÁ ČINNOST JAKO MEZINÁRODNÍ PRVEK	33
3.3 TRESTNÉ ČINY PÁCHANÉ CIZINCI.....	36
4 VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ	39
4.1 SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE	39
4.2 VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE.....	40
4.3 UPLATNĚNÍ CIZINCŮ NA ZÁKLADĚ VZDĚLÁNÍ A KVALIFIKACE.....	43
II PRAKTICKÁ ČÁST	46
5 VÝZKUM ZAMĚŘENÝ NA POSTOJE MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI K NÁRODNOSTNÍM MENŠINÁM	47
5.1 STANOVENÍ CÍLŮ A HYPOTÉZ VÝZKUMU	47
5.2 PŘÍPRAVA K VÝZKUMNÉMU ŠETŘENÍ.....	48
5.3 INTERPRETACE A ANALÝZA VÝSLEDKŮ	49
ZÁVĚR	66
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68
SEZNAM OBRÁZKŮ	72
SEZNAM TABULEK	73
SEZNAM GRAFŮ	74
SEZNAM PŘÍLOH	75

ÚVOD

Ve své bakalářské práci se zabývám pobytem a integrací národnostních menšin na území České republiky. Toto téma je mi blízké jak z profesního, tak i z osobního hlediska. V devadesátých letech minulého století se stala Česká republika cílovou zemí mnohých migrantů. Další významnou změnou pro Českou republiku v oblasti migrace a pobytu cizinců se stal vstup do Evropské unie a následně přistoupení do Schengenského prostoru. Za posledních deset let migranti na území České republiky tvoří 4 – 5 % celkové populace. Soužití s národnostními menšinami je v dnešním globalizovaném světě nezbytnou součástí každého vyspělého státu, a právě proto je toto téma veřejně diskutovaným. Toto téma je jistě zajímavé pro každého z nás, neboť se s cizinci setkáváme při každodenních činnostech jako cesta do zaměstnání, v zaměstnání, ve škole, při nákupu... Na území České republiky v posledních letech vznikla řada organizací zabývajících se touto problematikou. Pomoc těchto organizací však stále využívá nízké procento cizinců. Toto je dáno i nedostatečnou integrací a neschopností cizinců orientovat se v tomto systému. Cizinci se mnohdy nedokáží orientovat v pobytovém režimu, kde je právní úprava velmi složitá.

Cílem bakalářské práce je poukázat na nelehké postavení cizinců v jednotlivých oblastech společenského života jako je vzdělávání, ekonomická aktivita a odlišné právní postavení. Dále na rozdílné vnímání majoritní společnosti cizinců přicházejících z různých zemí a jejich následné začlenění do české společnosti.

Cílem teoretické části mé bakalářské práce je přinést přehledný výčet jednotlivých druhů pobytů na území České republiky a rozdělení kompetencí jednotlivých příslušných orgánů. Popis problému migrace, integrace, páchané trestné činnosti cizinců na území České republiky a problematika vzdělávání cizinců. Hlavním cílem praktické práce je poznání postojů majoritní společnosti k jednotlivým národnostním menšinám.

Teoretická část se dále dělí do čtyř kapitol. V první z nich se zabývám konkrétními zákony a nařízeními, které upravují vstup a pobyt cizinců na území České republiky. Podrobněji jsou zde probrány jednotlivé pobytové možnosti cizinců na území České republiky a kompetence státních orgánů u jednotlivých pobytových oprávnění.

Ve druhé kapitole vysvětluji pojmy spojené s migrací. Tuto dále rozděluji na legální a nelegální. Dále se podrobněji zabývám multikulturní výchovou a integrací národnostních menšin. Je zde popsán jak adaptační, tak integrační proces.

Ve třetí kapitole je zmíněna trestná činnost cizinců páchaná na území České republiky. Podrobněji je zde probrána trestná činnost jako mezinárodní prvek organizovaných skupin, kde jsou mimo jiné uvedeny i konkrétní případy páchané trestné činnosti těchto skupin na území České republiky. Dále jsou uvedeny jednotlivé trestné činy, na kterých se podílejí cizinci s procentuálním vyznačením.

Ve čtvrté kapitole se zaměřuji na oblast vzdělávání cizinců. Je zde nastíněn vzdělávací systém v České republice. Specifické podmínky přijímání žáků cizinců do jednotlivých vzdělávacích stupňů. Dále také uplatnění cizinců přicházejících na území České republiky z hlediska vzdělanosti a kvalifikace.

Praktická část mé práce je zaměřena na zjištění postojů majoritní společnosti k cizincům. A to v oblasti pracovního trhu, nesnášenlivosti k jednotlivým skupinám, bezpečnosti a udělení státního občanství. Ke zpracování praktické části je využit kvantitativní sociologický výzkum provedený technikou dotazníkového šetření. Všichni respondenti jsou státní občané České republiky rozdělení do dvou věkových skupin a to do 45 let a nad tuto hranici.

Bakalářská práce může být prakticky využita v oblasti poradenství různými neziskovými či příspěvkovými organizacemi zabývajícími se problematikou pobytu cizinců na území České republiky. Dále může být přínosná pro samotné cizince, kterým může pomoci orientovat se ve složité problematice pobytu cizinců na území České republiky.

Téma pobytového režimu cizinců na území České republiky navazuje na mnoho právních norem, které procházejí dynamickým vývojem. U jednotlivých právních norem uvádím vždy jen základní předpis bez doplňků a novelizací. Na aktuální znění právní normy odkazuji na oficiální informační portály¹, kde jsou právní normy uváděné v aktuálním znění.

---

¹ EUR-Lex, *Přístup k právu Evropské unie*, Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/>>, Portál veřejné správy, *Na úřad přes internet*, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>, pro legislativu České republiky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

V první kapitole bakalářské práce bych se rád zaměřil na právní úpravu vstupu a pobytu cizinců na území České republiky. V této kapitole bude probrána základní právní úprava vstupu a pobytu cizinců na území České republiky z hlediska jak národního práva, tak i mezinárodního práva. Dále zde budou zmíněny orgány České republiky, v jejichž kompetenci je vstup, pobyt a vycestování cizinců z území České republiky.

1.1 Pobyt cizinců na území České republiky, základní právní úprava

Hlavním právním pramenem upravující vstup, pobyt a vycestování cizinců z území České republiky je zákon číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon číslo 326/1999 Sb.“).² Tento zákon upravuje vstup cizinců na území České republiky. Dále řeší pobyt cizinců na území České republiky. Jsou zde upraveny podmínky správního vyhoštění cizinců, povinnosti cizinců i jiných subjektů. Rozděluje kompetence jednotlivých orgánů státní správy spravujících cizineckou agendu.

Od ledna 2014 mělo dojít k novelizaci zákona číslo 326/1999 Sb., tato novelizace měla zavést zpřísnující rekodifikaci. K novému návrhu: „Nyní je třeba dělat a současně připravovat argumenty a studie prokazující, že zpřísnování navrhované ministerstvem jsou zčásti v rozporu s právem EU, zčásti v rozporu s českou Ústavou, avšak ve všech případech zbytečným ztěžováním života cizinců a ztěžováním jejich nutné integrace do české společnosti“³

Jednotlivé druhy pobytů dle zákona číslo 326/1999 Sb., budou dále rozvedeny v podkapitole 1.2 této práce.

Druhým stěžejním zákonem je zákon číslo 325/1999 Sb., zákon o azylu (dále jen „zákon číslo 325/1999 Sb.“).⁴ Tento zákon upravuje podmínky vstupu a pobytu cizince, který projeví úmysl požádat Českou republiku o mezinárodní ochranu formou azylu, nebo doplňkové ochrany na území České republiky. Upravuje rovněž průběh azylového řízení, práva a povinnosti žadatelů.

---

² Zákon číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

³ SLOVO Bulletin pro cizince a o cizincích 03-2013 str. 7.

⁴ Zákon číslo 325/1999 Sb., o azylu, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

Mezinárodní ochranu formou azylu uděluje Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky (dále jen „Ministerstvo vnitra“). Uděluje se cizinci, který je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, pohlaví, náboženství, politických názorů aj., upraveno v ustanovení § 12 zákona číslo 325/1999 Sb. Rozhodnutím o udělení azylu je žadateli udělen trvalý pobyt.

Mezinárodní ochranu formou doplňkové ochrany uděluje Ministerstvo vnitra. Je možno udělit cizinci, kterému ve svém domovském státě hrozí vážná újma. Vážnou újmu tento zákon chápe jako uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské zacházení či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí, v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, upraveno ustanovením § 14a odstavce 2 zákona číslo 325/1999 Sb. Doplňková ochrana se uděluje na dobu, po kterou žadateli hrozí vážná újma, nejméně však na 1 rok.

Hlavním mezníkem, který zahájil řadu změn ve vízové politice České republiky, byl v roce 2004 vstup České republiky do EU. Vstupem do EU se Česká republika stala jednou ze zemí, kde platí volný pohyb osob. Vstupem do EU byly však stále na státních hranicích České republiky zachovány pasové kontroly. Opatření v podobě pasových kontrol zanikly vstupem České republiky do schengenského systému dnem 21.12.2007. Došlo tedy k naplnění základního principu schengenské spolupráce, a to k volnému pohybu osob a zboží v rámci EU. Dohoda o postupném odstraňování kontrol na státních hranicích jednotlivých států, známá jako Schengenská dohoda.⁵

„Po vstupu ČR do schengenského prostoru nedojde ke zrušení hranic, jak se někdy mylně uvádí, ale nebudou pouze prováděny hraniční kontroly na stávajících hraničních přechodech ani jiná opatření zaměřená proti nedovolenému překračování státních hranic mimo hraniční přechody (tzv. zelené hranice).“⁶

---

⁵ Schengenská dohoda, Dostupná z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/>>.

⁶ Česká republika vstupuje do Schengenu, Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ceska-republika-v-schengenu.aspx>>.

Na poli mezinárodního práva hraje nezastupitelnou roli Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009, o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) (dále jen „vízový kodex“).⁷ Jedná se o kodex upravující krátkodobou vízovou politiku v schengenském prostoru, též schengenská víza. Vízový kodex je hlavním právním předpisem upravujícím společná pravidla pro vydávání krátkodobých víz. Krátkodobým vízem se rozumí vízum k pobytu nepřesahující 90 dnů v období 180 dnů, nebo průjezdní vízum též vízum tranzitní.

Vízový kodex sjednocuje legislativní postup při udělování schengenských víz u všech států schengenského prostoru. Je závazným pro všechny členské státy schengenského prostoru. Dále upravuje řízení o žádosti k udělení schengenského víza, a to od podání žádosti, náležitostí v žádosti o schengenské vízum, přes udělení či zamítnutí víza a možnosti odvolání proti zamítnutí víza.

Dalším významným pramenem mezinárodního práva je směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, ze dne 29. dubna 2004, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.⁸ Občanství Evropské unie je přiznáno každému občanu Evropské unie. Tato směrnice upravuje jedno ze základních práv občanů Evropské unie, a to svobodu volného pohybu. Toto právo je nutno chápat jako právo občana členského státu vstoupit na území jiného státu, a to bez formálního povolení. Toto právo např. občan České republiky začíná užívat, až když překročí státní hranici např. se Slovenskou republikou. Občan České republiky toto právo na území České republiky neužívá.

Jednotlivé státy Evropské unie mají vůči příchozím občanům jiného státu Evropské unie oprávnění registrovat přistěhování, popřípadě odstěhování. V zákoně číslo 326/1999 Sb., je toto oprávnění a povinnost cizince implementované v ustanovení § 93 odstavce 2 „Občan Evropské unie je povinen ohlásit na policii místo pobytu na území ve lhůtě do 30 dnů ode dne vstupu na území, pokud jeho předpokládaný pobyt bude delší než 30 dnů; tato povinnost se rovněž vztahuje na rodinného příslušníka občana Evropské unie, pokud tento občan pobývá na území. Povinnost ohlásit místo pobytu na policii se nevztahuje na cizince, který tuto povinnost splnil u ubytovatele.“ Při tomto ohlašovacím úkonu je cizinec povinen

---

⁷ Vízový kodex, Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/>>.

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, Dostupná z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/>>.

vyplnit přihlašovací tiskopis a předložit cestovní doklad. Cestovním dokladem se rozumí dle zákona číslo 326/1999 Sb., ustanovení § 108 „ Za cestovní doklad se pro účely tohoto zákona považuje

- a) veřejná listina, která je jako cestovní doklad uznaná Českou republikou,
- b) veřejná listina, která splňuje podmínky podle odstavce 2,
- c) průkaz totožnosti občana Evropské unie^{1b)},
- d) cizinecký pas s územní platností do všech států světa,
- e) cestovní průkaz totožnosti, nebo
- f) cestovní doklad vydaný Českou republikou na základě mezinárodní smlouvy,
- g) náhradní cestovní doklad Evropské unie,
- h) seznam žáků cestujících na školní výlet v rámci Evropské unie, obsahuje-li

1. fotografie žáků, kteří nejsou schopni se prokázat průkazem totožnosti obsahujícím fotografií,

2. potvrzení členského státu Evropské unie, ve kterém má žák místo bydliště, že žák je oprávněn se do tohoto státu vrátit, a za předpokladu, že členský stát Evropské unie, ve kterém má žák místo bydliště, oznámil České republice, že má seznam žáků uznávat jako cestovní doklad.

Za cestovní doklad podle odstavce 1 písm. b) lze pro účely tohoto zákona uznat veřejnou listinu vydanou cizím státem za účelem cestování do zahraničí, pokud z hlediska jejího provedení a jazyka, v němž jsou uvedeny údaje, odpovídá mezinárodním zvyklostem, její územní platnost zahrnuje území a lze z ní zjistit

- a) údaje o státním občanství cizince,
- b) údaje o jeho totožnosti,
- c) fotografii držitele,
- d) údaj o době platnosti.“

Posledním zmíněným právním dokumentem na poli mezinárodního práva je nařízení Rady (ES) č. 539/2001, ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích

zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.⁹ Dle Mezinárodní smlouvy mezi ES nebo ČR a dotčenými státy uvedenými v příloze II nařízení Rady (ES) č. 539/2001, jsou zde uvedení občané osvobozeni od vízové povinnosti pro pobyt na území, jehož celková délka nepřekročí 3 měsíce během 6 měsíců, není-li účelem jejich pobytu výkon výdělečné činnosti.

1.2 Základní vymezení druhů pobytů na území České republiky

V této podkapitole se budu věnovat jednotlivým druhům pobytů na území České republiky. Pro přehlednost jsem zvolil rozdělení na občany zemí Evropské unie (dále jen „EU“), Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska a jejich rodinných příslušníků zkráceně (dále jen „občané EU“) a na občany mimo zemí EU zkráceně (dále jen „občané třetích zemí“).

Občané zemí EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci

Občané zemí EU mohou na území České republiky pobývat přechodně, a to na základě cestovního dokladu. Pro občana EU je cestovním dokladem cestovní pas nebo občanský průkaz (identity card). Nemusí disponovat žádným druhem povolení k pobytu, upraveno ustanovením § 18 zákona číslo 326/1999 Sb. Tento cizinec je povinen, dle ustanovení § 93 odstavec 2 zákona číslo 326/1999 Sb., ohlásit na policii místo pobytu na území ve lhůtě 30 dnů ode dne vstupu na území, pokud jeho předpokládaný pobyt bude delší než 30 dnů. Této povinnosti je zproštěn, pokud oznámení provede ubytovatel.

Občané zemí EU mohou na území pobývat na základě povoleného přechodného pobytu. Přechodný pobyt vydává Ministerstvo vnitra na žádost cizince. U občana EU se nejedná o povinnost, pouze o jeho právo. Potvrzení o přechodném pobytu usnadňuje cizincům jednání s jinými státními orgány, ale i v soukromé sféře např. bankovní domy aj.

Rodinný příslušník občana EU, který sám není občanem EU a hodlá na území České republiky pobývat společně s občanem EU, je povinen o přechodný pobyt požádat. Ustanovení § 87b zákona číslo 326/1999 Sb., říká že: „Rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem Evropské unie, je povinen

---

⁹ Nařízení Rady (ES) č. 539/2001, Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/>>.

požádat ministerstvo o povolení k přechodnému pobytu. Žádost je povinen podat ve lhůtě do 3 měsíců ode dne vstupu na území.“ Při splnění zákonných náležitostí, takovému cizinci vydá průkaz o přechodném pobytu rovněž Ministerstvo vnitra.

Povolení k trvalému pobytu získá občan EU po 5 letech nepřetržitého přechodného pobytu, upraveno v ustanovení § 87g zákona číslo 326/1999 Sb. Rodinnému příslušníkovi občana EU, který sám není občanem EU, vydá Ministerstvo vnitra na jeho žádost povolení k trvalému pobytu po 5 letech nepřetržitého přechodného pobytu. Po 2 letech pobytu, pokud je nejméně 1 rok rodinným příslušníkem státního občana České republiky, který je na území České republiky přihlášen k trvalému pobytu, nebo je-li rodinným příslušníkem jiného občana EU, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu na území České republiky, upraveno v ustanovení § 87h zákona číslo 326/1999 Sb.

Občané mimo zemí EU tzv. „občané třetích zemí“

Občané třetích zemí pobývající na základě přechodného pobytu bez víza. Tento pobyt upravuje nařízení Rady (ES) č. 539/2001, ze dne 15. března 2001, probráno v kapitole 1.1. Tyto státy jsou uvedeny v příloze II. výše jmenovaného nařízení. Doba pobytu nesmí překročit dobu 90 dnů v období 180 dnů a to jak v jednom nebo více členských státech.

Občané třetích zemí pobývající na základě uděleného krátkodobého schengenského víza. Třetí země s vízovou povinností jsou uvedeny v příloze I. nařízení Rady (ES) č. 539/2001, ze dne 15. března 2001, probráno v kapitole 1.1. Udělení takového víza je upraveno ve vízovém kodexu, probráno v kapitole 1.1. Délka pobytu nesmí překročit dobu 90 dnů v posledních 180 dnech. O toto vízum cizinec žádá na zastupitelském úřadu ČR, vízum uděluje Ministerstvo zahraničních věcí (dále jen „MZV“). Při dodržení stanovených podmínek lze krátkodobé vízum prodloužit, žádost o prodloužení si cizinec podává na policii. Při prodloužení víza platí stejná lhůta jako při jeho udělení a to, že pobyt nesmí překročit dobu 90 dnů v posledních 180 dnech.

Typy krátkodobých víz:

1. Letištní – tranzitní vízum
2. Vízum k pobytu do 90 dnů, kde se rozlišuje účel pobytu:
  - turistika
  - návštěva rodiny a přátel
  - kulturní

- sportovní
- studium
- zaměstnání
- vědecký výzkum
- zdravotní
- obchodní cesta
- oficiálně politický
- jiné

Občané třetích zemí pobývající na základě dlouhodobého víza. Jedná se o vízum nad 90 dnů. O toto vízum je cizinec povinen požádat u MZV. O udělení dlouhodobého víza rozhoduje Ministerstvo vnitra. Vízum k pobytu nad 90 dnů se uděluje s dobou platnosti nejvýše na 6 měsíců. Toto vízum nelze prodloužit, lze na něj navázat dlouhodobým pobytem, kdy žadatel si podá žádost o udělení dlouhodobého pobytu na území České republiky u Ministerstva vnitra. Podání žádosti upravuje ustanovení § 47 odst. 1 zákona číslo 326/1999 Sb., které říká: „Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu je cizinec povinen podat nejdříve 90 a nejpozději 14 dnů před uplynutím platnosti víza k pobytu nad 90 dnů.“

Typy dlouhodobých víz:

1. Vízum k pobytu nad 90 udělované za jednotlivými účely

- zaměstnání
- podnikání
- studia
- sloučení rodiny
- vědeckého výzkumu
- zdravotní
- sportovní

2. Vízum k pobytu nad 90 dnů udělované za účelem převzetí povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu.

3. Vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu – uděluje Ministerstvo vnitra a to cizinci, kterému ve vycestování brání překážka na jeho vůli nezávislá, který je svědkem nebo poškozeným v trestním řízení a jeho účast při řízení je nezbytná, který

v oprávněném pobytu podal žádost na území České republiky o vydání povolení k trvalému pobytu, který podal žalobu proti rozhodnutí ministerstva ve věcech pobytových za podmínky, že současně podal návrh na přiznání odkladného účinku této žaloby. Vízum za účelem strpění udělí Ministerstvo vnitra na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu 6 měsíců.

Občané třetích zemí s povolením k dlouhodobému pobytu. Povolení k dlouhodobému pobytu navazuje na dlouhodobé vízum. To znamená, že musí být zachován účel pobytu. Žádost o udělení dlouhodobého pobytu cizinec podává na území České republiky u Ministerstva vnitra. V zákonem stanovených případech může cizinec žádat o dlouhodobý pobyt bez předchozího pobytu, a to přímo u MZV. Žádost o dlouhodobý pobyt je oprávněno posoudit Ministerstvo vnitra. Dlouhodobý pobyt lze opakovaně prodloužit.

Typy dlouhodobých pobytů z hlediska účelu pobytu:

- Společné soužití rodiny – zabezpečuje pro cizince pobývající na území České republiky právo na respektování svého soukromého a rodinného života. Toto právo je zakotvené v článku 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Rodinné vazby cizince jsou jedním z důležitých prvků na cestě k jeho integraci.
- Studium – zde je vymezeno zákonem číslo 326/1999 Sb., a to konkrétně v ustanovení § 64, co je považováno za studium s výjimkou vzdělávání v základní škole, střední škole nebo v konzervatoři, které není uskutečňováno v rámci výměnného programu nebo odborné praxe prováděné za úplatu. Žádost může cizinec podat i u MZV, pokud hodlá na území České republiky pobývat přechodně delší dobu než 3 měsíce.
- Vědecký výzkum – zde je podmínkou, aby cizinec uzavřel s výzkumnou organizací dohodu o hostování. Výzkumnou organizací se dle zákona číslo 326/1999 Sb. rozumí veřejná výzkumná instituce, vysoká škola, nebo jiná výzkumná organizace zapsaná do seznamu výzkumných organizací schválených pro přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí. Žádost lze možno podat i u MZV, pokud hodlá na území České republiky pobývat přechodně delší dobu než 3 měsíce.
- Rezident jiného členského státu Evropské unie – rezident jiného členského státu je oprávněn podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky u Ministerstva vnitra nebo i u MZV, pokud hodlá na území České

republiky pobývat přechodně delší dobu než 3 měsíce. Žadatel musí být držitelem povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství na území jiného státu EU.

- Ochrany na území – žádost podává cizinec u Ministerstva vnitra, může podat i žadatel o udělení mezinárodní ochrany. Vydává se cizinci, který se stal pravděpodobnou obětí trestného činu obchodování s lidmi nebo osobě, pro kterou bylo organizováno nebo umožněno nedovolené překročení státní hranice, a nebo takové osobě bylo napomáháno k neoprávněnému pobytu. Pro získání pobytu je osoba povinna spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení a svým svědectvím může napomoci odhalit pachatele či organizovanou skupinu zabývající se trestnou činností na úseku státní hranice a pobytového režimu.
- Zaměstnání – právo na práci je jedním ze základních sociálních práv obsaženo v Listině základních práv a svobod (čl. 26 odst. 3 věta první).¹⁰ Jde o právo každého získávat prostředky na svoje živobytí. Jedná se o výkon závislé činnosti. K získání tohoto povolení je žadatel cizinec, povinen do žádosti doložit rozhodnutí k povolení zaměstnání vydané příslušným Úřadem práce. Příslušná krajská pobočka Úřadu práce rozhoduje na základě zákona číslo 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.¹¹ Povolení k zaměstnání může Úřad práce vydat maximálně na dobu 2 let, toto lze opakovaně prodloužit, a to vždy maximálně o 2 roky.
- Podnikání – k získání dlouhodobého pobytu za účelem podnikání je náležitostí prokazující účel pobytu živnostenské oprávnění. Cizinec s tímto povolením k pobytu vykonává nezávislou činnost, je tzv. osobou samostatně výdělečně činnou.
- Zaměstnání ve zvláštních případech – zelená a modrá karta
  - Zelená karta¹² – o zelené karty jsou oprávněni žádat občané uvedeni ve vyhlášce Ministerstva vnitra. Opravňuje držitele k výkonu zaměstnání a k pobytu na území (označováno jako duální povolení). Žádost cizinec podává u MZV, ve zvláštních případech na území

---

¹⁰ Listina základních práv a svobod, Dostupná z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

¹¹ Zákon o zaměstnanosti, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

¹² § 37a zákona číslo 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

u Ministerstva vnitra. Ve věci rozhoduje Ministerstvo vnitra. Zelená karta je vydávána ve třech typech:

- (a) typ „A“ pro kvalifikované pracovníky s vysokoškolským vzděláním a klíčový personál, vydává se nejdéle na dobu 3 let
  - (b) typ „B“ pro pracovníky na pozicích minimálně s požadavkem vyučen, vydává se nejdéle na dobu 2 let
  - (c) typ „C“ pro ostatní pracovníky, vydává se nejdéle na dobu 2 let a dle ustanovení § 44a odst. 10 zákona č. 326/1999 Sb., se platnost zelené karty typu „C“ neprodlužuje.
- Modrá karta¹³ – vydává se cizinci, který bude zaměstnán na pracovní pozici vyžadující vysokou kvalifikaci. Za vysokou kvalifikaci se považuje řádně ukončené vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání, které trvalo alespoň 3 roky. Žádost cizinec podává u MZV, v zákonem uvedených případech možno podat i na území České republiky u Ministerstva vnitra. O vydání modré karty rozhoduje Ministerstvo vnitra. Modrá karta se vydává s dobou platnosti o 3 měsíce delší, než je doba, na níž byla uzavřena pracovní smlouva, nejdéle však na 2 roky.
  - Strpění pobytu – uděluje Ministerstvo vnitra na žádost cizince, kterému bylo uděleno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu, a to pokud pobyt cizince bude delší než 6 měsíců a důvody, pro které bylo vízum strpění uděleno, trvají.

Občané třetích zemí s povolením k trvalému pobytu. Obecně lze říci, že občané třetích zemí mohou žádat o trvalý pobyt po 5 letech nepřetržitého pobytu. Do nepřetržitého pobytu se počítá povolení k dlouhodobému pobytu i pobyt na dlouhodobé vízum. Po 4 letech nepřetržitého pobytu, a to cizinci, který na území pobývá na základě přechodného pobytu po ukončení řízení o mezinárodní ochranu. Trvalý pobyt se udělí žadateli bez nutnosti předchozího nepřetržitého pobytu, pokud jde o žádost z humanitárních důvodů, důvodů zvláštního zřetele, pokud pobyt žadatele je v zájmu České republiky, dále pokud o povolení žádá nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince, jenž má na území povolen

---

¹³ § 37b zákona číslo 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

trvalý pobyt. Žádost o trvalý pobyt cizinec podává na území u Ministerstva vnitra, v zákonem stanovených případech u MZV. O žádosti rozhoduje Ministerstvo vnitra.

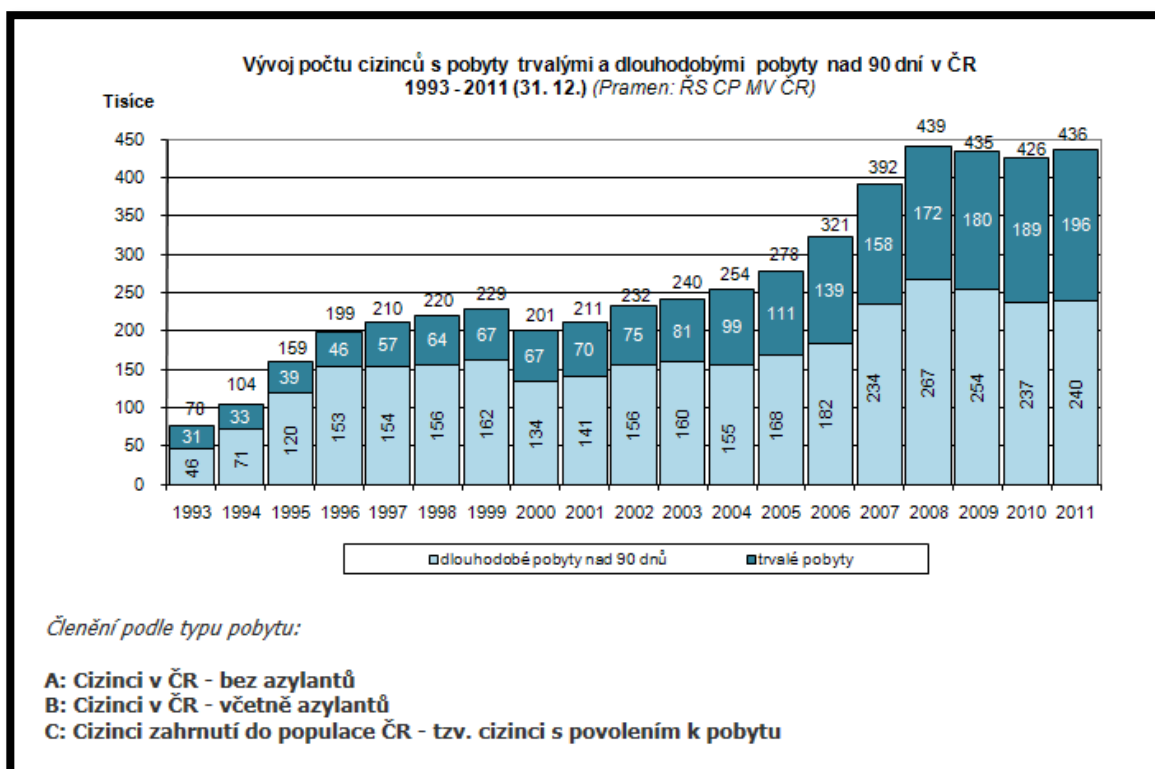
Cizinci s uděleným azylem. Do této kategorie pobytu spadají úspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu. Udělený azyl odpovídá v rozsahu práva a povinností trvalému pobytu.

Cizinci s udělenou doplňkovou ochranou. Tato se uděluje po dobu, kdy cizinci při vycestování do domovského státu hrozí vážná újma. Podrobněji probráno v kapitole 1.1.

2 ZÁKLADNÍ POJMY, MIGRACE A MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Integrace a pobyt cizinců na našem území, je jistě celospolečenským tématem. Důležitým nástrojem k integraci cizinců je multikulturní výchova, která však musí být aplikovaná na straně menšiny a stejně tak na straně majority. Vzhledem k mezinárodní politice zastávané Českou republikou, v souvislosti s EU, pobývá na našem území velké množství cizinců různých národností, politického vyznání, kulturních zvyklostí. K 31.12.2013 bylo zaregistrováno na území České republiky celkem 441 536 cizinců, z celkového počtu obyvatel 10 513 834 to je tedy 4,2 %.¹⁴

Graf číslo 1 Vývoj počtu cizinců s trvalými a dlouhodobými pobyty v letech 1993 – 2011¹⁵

V grafu můžeme sledovat nárůst cizinců s pobytem nad 90 dnů, a to v letech 1993 až 2008. Od roku 2008 se počet cizinců stabilizoval do dnešního počtu 437 581. Dále vidíme neustálý nárůst počtu trvalých pobytů. Cizinců s trvalým pobytem je na území České republiky registrováno k 31.12.2013 238 904.¹⁶

¹⁴ http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu

¹⁵ http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu

¹⁶ <http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>

2.1 Národnostní menšina, etnikum, cizinec

Národností menšina

Je skupina lidí, která se znaky jako jsou (jazyk, kultura, tradice, mentalita, geografický původ) odlišuje od majoritní společnosti. Na daném území jsou v početní menšině, to však neplatí ve svém domovském státě. Udržují si svoji kulturu, tradice, hovoří svým jazykem a projevují vůli být označováni za národnostní menšinu, projevují vůli náležitosti k určité skupině, v tomto případě národnostní menšině.

„Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.“¹⁷

Zákon číslo 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin (dále jen „zákon o národnostních menšinách“) v oblasti práv národnostních menšin označuje za národnostní menšinu také menšiny, „které tradičně a dlouhodobě žijí na území České republiky.“ V minulosti se jednalo např. o vietnamskou národnostní menšinu, která byla Vládou ČR uznána oficiálně za národnostní menšinu dne 3.6.2013.

V současnosti je oficiálně uznáno 14 národnostních menšin a to běloruská, bulharská, chorvatská, maďarská, německá, polská, romská, rusínská, ruská, řecká, slovenská, srbská, ukrajinská a vietnamská.¹⁸

„Menšina si musí sama zvolit svou budoucí roli, jakou chce hrát v majoritní společnosti, a poté se vydat na jasnou cestu dosažení tohoto cíle.“¹⁹

---

¹⁷ § 2 zákona číslo 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

¹⁸ Usnesení vlády České republiky ze dne 3. Července 2013 č. 530, Dostupné z WWW: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/130703_statut_usneseni_530.pdf>.

¹⁹ Šišková, T., Menšiny a migranti v České republice, Praha: Portál, 2001, str. 17.

Zákon o národnostních menšinách zaručuje příslušníkům národnostních menšin v hlavě II. práva, kterými jsou zejména:

- Svobodná volba příslušnosti k národnostní menšině – za příslušnost k národnostní menšině nesmí nikomu vzniknout žádná újma. § 4
- Právo na sdružování příslušníků národnostních menšin – mohou se sdružovat v národnostních sdruženích, politických stranách a politických hnutích. § 5
- Právo účasti na řešení záležitostí týkajících se národnostní menšiny – právo účasti ve veřejném, kulturním, společenském a hospodářském životě. Účast příslušníků v Radě vlády pro národnostní menšiny. § 6
- Právo na užívání jména a příjmení v jazyce národností menšiny. § 7
- Práva týkajících se národnostních menšin, které tradičně a dlouhodobě žijí na území České republiky.
  - Právo na vícejazyčné názvy a označení – toto právo mají příslušníci národnostních menšin, které tradičně a dlouhodobě žijí na území České republiky. Jedná se o právo, aby název obce, v níž žijí, názvy ulic a jiných veřejných prostranství, nesla označení v jazyce národnostní menšiny. Upraveno zákonem o obcích. § 8
  - Právo na užívání jazyka národnostní menšiny v úředním styku a před soudy. § 9
  - Právo na užívání jazyka národnostní menšiny ve věcech volebních. § 10
  - Právo na vzdělávání v jazyce národnostní menšiny – právo na výchovu a vzdělávání ve svém mateřském jazyce ve školách, předškolních zařízeních a školských zařízeních. § 11
  - Právo na rozvoj kultury příslušníků národnostních menšin – právo na zachování a rozvíjení svého jazyka, kultury a tradic a na jejich respektování. Stát vytváří podmínky na rozvoj a zachování těchto zvyků. Za tímto účelem podporuje především programy zaměřené na divadla, muzea, knihovny aj. § 12
  - Právo na rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny - jedná se o podporu, rozvoj a zachování tradic, kultury i jazyků, vydávání periodického i neperiodického tisku v jazycích národnostních menšin, podpora rozhlasového a televizního vysílání v jazycích národnostních menšin. § 13

Zákon o národnostních menšinách navazuje na zákon číslo 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, která v hlavě III. článku 24 říká že, „příslušnost ke kterékoli národnostní nebo etnické menšině nesmí být nikomu na újmu.“ A článku 25 „občanům tvořícím

národnostní nebo etnické menšiny se zaručuje všestranný rozvoj, zejména právo společně s jinými příslušníky menšiny rozvíjet vlastní kulturu, právo rozšiřovat a přijímat informace v jejich mateřském jazyku a sdružovat se v národnostních sdruženích. Občanům příslušejícím k národnostním a etnickým menšinám se za podmínek stanovených zákonem zaručuje též

- a) právo na vzdělání v jejich jazyku,
- b) právo užívat jejich jazyk v úředním styku,
- c) právo účasti na řešení věcí týkajících se národnostních a etnických menšin.“

Etnikum

Etnikum jsou lidé, jež spojuje společný původ, kulturní znaky, jazyk, tradice, historický vývoj a mentalita. Etnická skupina je skupina lidí, jež spojují výše popsané znaky. Můžeme tedy říci, že etnická skupina je neoficiální (neuznaná) národnostní menšina.

Cizinec

Dle legislativy se za cizince považuje každý, kdo není státním občanem České republiky.

„Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky včetně občana Evropské unie.“²⁰

Je nutno poznamenat, že cizinci nemají stejná práva jako státní občané České republiky. Jsou vyloučeni z některých politických práv, jako být volen, volit, být členem politické strany. Dále nemohou zastávat funkce, kde je předpokladem vzniku této funkce státní občanství České republiky, jako stát se poslancem, senátorem, soudcem, prezidentem, státním zástupcem, policistou, vojákem. Dále je zákonem upraveno nabývání nemovitého majetku, který může nabýt pouze občan České republiky a cizinec s povoleným trvalým pobytem. Ochrana majetkových práv je všem zaručená ve stejné míře.

2.2 Migrace

Migraci můžeme sledovat v celosvětovém měřítku, často se podílí na historickém a kulturním vývoji jednotlivých státních celků či dokonce kontinentů. Migrace provází

---

²⁰ § 1 odst. 2 zákon číslo 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

lidstvo již od nepaměti „lze definovat jako časové více či méně ohraničený proces přesunu lidí mezi prostory určenými státními hranicemi“.²¹

Základní členění migrace:

- dobrovolná
- nedobrovolná též vynucená.²²

Migrace dobrovolná

O migraci dobrovolné hovoříme v případech, kdy migrant přichází za účelem studia, ekonomickým účelem, sloučení s rodinou aj. V novodobé historii Česka byly nejvýznamnějším mezníkem z hlediska migrace politické změny zahájené roku 1989 a následně dne 1.1.1993 vznik samostatné České republiky. Uvedené události vedly ke zvýšení migračních toků přes Českou republiku, která byla zprvu tranzitním prostorem mezi východem a západem. Postupem času se stávala stále častější cílovou zemí pro migranty především zemí bývalého Sovětského bloku.

Významná část migrantů do České republiky míří právě z důvodů ekonomické aktivity (za účelem zaměstnání či podnikání). Velkým podílem na pracovní migraci jsou migranti z evropských zemí. Zatímco občané EU mají volný vstup na trh práce, občané třetích zemí musí disponovat pracovním povolením vydaným příslušným Úřadem práce (mimo občany třetích zemí s povoleným trvalým pobytem). Cizinec třetích zemí může tedy obsadit pouze volné pracovní místo, „které nelze s ohledem na požadovanou kvalifikaci nebo nedostatek volných pracovních sil obsadit jinak, a zaměstnavatel s krajskou pobočkou Úřadu práce předem projednal záměr zaměstnávat cizince. Při vydávání povolení k zaměstnání Úřad práce přihlíží k situaci na trhu práce.“²³

Jedná se nejčastěji o pracovní místa, o která není ze strany domácí populace zájem, označováno jako sekundární trh práce. Jsou to pracovní místa bez možnosti kariérního růstu, s nízkou mzdou, s vysokým časovým vyčerpáním a nízkým požadavkem kvalifikace. V praxi jsou to nejčastěji pomocné síly ve stavebnictví, sezonní zemědělské práce. Cizinci přicházející z důvodů pracovní migrace se snaží maximalizovat výdělek a minimalizovat

---

²¹ Budilová, L., Hirt T., Policista v multikulturním prostředí. Praha: Člověk v tísni, 2005, str. 9.

²² Kraus, B., Sýkora, P., Sociální pedagogika I. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2009, str. 28.

²³ § 92 zákona číslo 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

životní náklady. Tato strategie pobytu se podepisuje na celkové životní úrovni cizinců, nejčastěji však ve špatné bytové situaci. Tato skupina migrantů následně vydělané peníze vyváží do země původu, kde jimi zaopatřuje svoje rodiny.

Migrace nedobrovolná

Do nedobrovolné migrace řadíme cizince, kteří opouští svoji vlast, kde jim hrozí nelidské zacházení, mučení či smrt z důvodu náboženského vyznání, rasy, zastávání politických názorů. Také jsou to lidé, kteří opouští svoji zemi z důvodu válečného konfliktu, nepříznivé ekonomické situace. Tyto osoby označujeme také jako uprchlíky. Nejvýznamnějším mezinárodním právním aktem, který upravuje postavení uprchlíků, je Úmluva OSN o právním postavení uprchlíků z roku 1951.²⁴

Migranti v rámci nedobrovolné migrace jsou častými žadateli o mezinárodní ochranu. „Příchod žadatelů o mezinárodní ochranu do Česka ovlivňuje na jedné straně především politická stabilita a ekonomická prosperita Česka, na straně druhé to jsou válečné konflikty, občasná války a hospodářská zaostalost zemí původu.“²⁵

Nelegální migrace

Mezi nelegální migraci řadíme nedovolené překročení státní hranice, kdy cizinci nedovoleným způsobem překračují státní hranici, a to v obou směrech. Neregulérní překročení státní hranice se děje buď bez příslušného cestovního dokladu, nebo víza. Dále s padělaným nebo pozměněným cestovním dokladem či vízem, nebo pokus o vstup na území České republiky přes trvajícím zákaz uložený soudem či rozhodnutím o správním vyhoštění.

Dále do nelegální migrace patří porušování pobytového režimu. Zde můžeme zařadit osoby v ilegálním pobytovém postavení, které pobývají na území České republiky, nad rámec platnosti krátkodobého víza (vízum do 90 dnů), kdy dochází ke zneužití krátkodobého víza pro legální překročení vnější schengenské hranice a následného nevycestování. Do této skupiny cizinců řadíme neúspěšné žadatele o mezinárodní ochranu, kteří po pravomocném rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany nevycestují z území České republiky

---

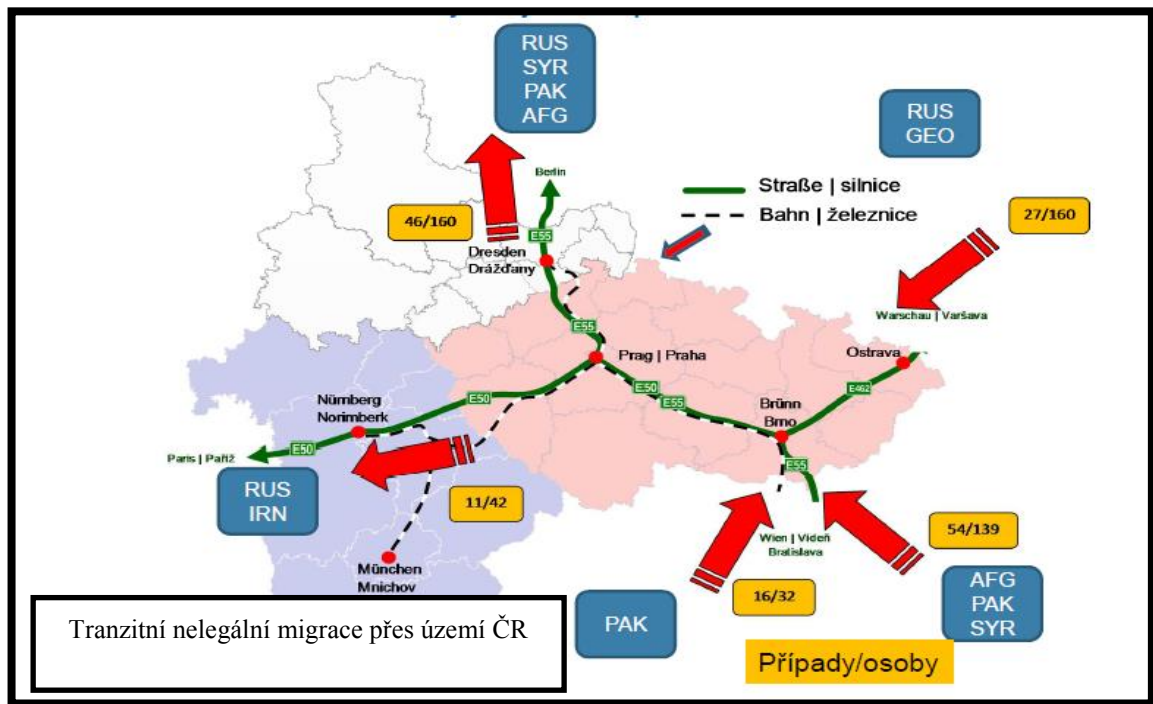
²⁴ Úmluva OSN o právní postavení uprchlíků, Dostupná z WWW: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/uprchlici.pdf>>.

²⁵ Drbohlav, D. Migrace a (i)migranti v Česku. Praha: Slon, 2010, str. 43-44.

ve stanovenou dobu. Dále cizince, kteří nevycestují po ukončení některého druhu pobytu. Také osoby, které pobývají na padělané, pozměněné či smyšlené doklady.

Je samozřejmé, že nelze přesně určit kolik cizinců se na území České republiky pohybuje v nelegálním postavení. Jednou skupinou jsou cizinci, kteří v nelegálním postavení pouze přes území České republiky tranzitují, Česká republika není jejich cílovou zemí.

Obrázek číslo 1 Tranzitní mapa nelegální migrace přes území České republiky²⁶

„Nelegální migrace je fenoménem, který může v cílových zemích zásadním způsobem ohrozit vnitřní stabilitu a bezpečnostní situaci. Z toho důvodu jsou opatření v oblasti potírání nelegální migrace jedním ze zásadních témat řešených v rámci migrační politiky České republiky.“²⁷

V podmínkách České republiky je nelegální migrace velmi těžko odhalitelná, neboť Česká republika je obklopena vnitřní schengenskou hranicí (krom mezinárodních letišť), na kterých se neprovádí hraniční kontrola, kterou do roku 2007 prováděli příslušníci Celní správy a Policie České republiky, Cizinecké a pohraniční policie. Kompenzační opatření v podobě zvýšené vnitrostátní kontroly dle mého názoru nemůže nahradit kontrolu na státních hranicích.

²⁶ Ředitelství služby cizinecké policie.

²⁷ <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09NO%3d%3d>

Přes vnitřní schengenskou hranici má zelenou zboží, pracovní síla, turisté, ale je důležité si uvědomit, že stejné podmínky pro překračování hranice mají organizované zločinecké skupiny, nelegální zboží, narkotika a hledané osoby. O problematice bezpečnosti se dále zmíním v kapitole 4.

2.3 Multikulturní výchova a integrace

Cizince přicházející na naše území čeká na cestě k integraci spousta úskalí a překážek. Jednou z nejvýraznějších překážek je jazyková bariéra, dále se musí přizpůsobit našim zákonům, normám, kultuře, systému vzdělávání apod. Na této cestě má cizincům pomoci multikulturní výchova. Multikulturní výchova se v České republice začala postupně prosazovat počátkem 90. let. Právě v 90. letech došlo k největšímu přísunu migrantů na naše území v celé novodobé historii Česka. Multikulturní výchova je definována mnoha autory a také z mnoha pohledů, jako je edukační, výzkumný, vědecký.

„Východiskem multikulturní výchovy musí být v každém případě výchova k toleranci, snášenlivosti.“²⁸

Poskytuje znalosti o různých kulturách, jejich zvyklostí, utváření, historii. Učí komunikaci jednotlivců i skupin odlišných kultur. Svým posluchačům přináší znalosti z oblasti pojmů multikulturní teorie, jako je rasismus, xenofobie, etnikum, národnostní menšina. Učí orientovat se v globalizovaném světě. Učí skupiny odlišných kultur a vyznání žít vedle sebe, tolerovat svoje názory, vyznání zkrátka jeden druhého. Vede nejen k toleranci určité kultury, ale také k obohacování kultury vlastní, přebíráním prvků z kultury jiné.²⁹ Důležitým úkolem multikulturní výchovy je také v potírání a předcházení jevů nesnášenlivosti vůči jiným etnickým skupinám.

„Multikulturní výchova vyjadřuje snahy vytvářet prostřednictvím vzdělávacích programů způsobilost lidí chápat a respektovat i jiné kultury než svou vlastní. Má značný praktický význam vzhledem k vytváření postojů vůči imigrantům, příslušníkům jiných národů, ras.“³⁰

---

²⁸ Kraus, B., Sýkora, P. Sociální pedagogika I. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2009, str. 29.

²⁹ Označováno jako Akulturace.

³⁰ Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J., Pedagogický slovník. Praha: Portál, 2003, str. 137.

Multikulturní výchova je tedy oboustranný nástroj, který je třeba uplatňovat jak na straně majority, tak na straně minority. Je nezbytně nutné, aby se do tohoto procesu aktivně zapojily obě strany.

Cizinec přicházející na území České republiky se musí adaptovat na nové životní podmínky, pracovní prostředí, vzdělávání, kulturu, adaptační způsoby jsou různé. Někteří se zapisují ke studiu češtiny. Tímto způsobem se učí jazyku, kultuře a zvyklostem hostitelské země, a rovněž prostřednictvím spolužáků navazují nové sociální vazby a znalost českého jazyka otevírá cizinci možnosti v oblasti zaměstnanosti, kontaktu z úřady apod. Dalším významným prvkem u cizinců je řešení bytové situace, což nejčastěji řeší různým typem spolubydlení. Spolubydlící, kteří v Česku pobývají již delší dobu, pomáhají nově příchozím k novým sociálním vazbám.

Další skupinou jsou cizinci přicházející za účelem ekonomické aktivity, těmto k adaptaci napomáhá rovněž spolubydlení, nejčastěji s krajany a také pohyb na pracovním trhu. Jejich zdokonalování v českém jazyce a poznávání kultury je omezené časovým zatížením v zaměstnání.

„Ojedinele měli dotazovaní již před příchodem do ČR vytvořené kontakty na krajany či Čechy, což jim jednak usnadnilo počáteční adaptační období a mnohdy ovlivnilo samotné rozhodnutí do ČR přijít.“³¹

Po období adaptace přichází období integrace. Integraci chápeme jako začlenění migrantů do majoritní společnosti a to ve všech oblastech společnosti. Začlenění migrantů do majoritní společnosti si kladou za úkol všechny vyspělé země. Jednotlivé integrační postupy se liší, neboť struktura migrantů je v jednotlivých zemích odlišná.

V České republice se integrační program zaměřuje především na:

- zvýšení znalosti českého jazyka, a to jak u dospělých tak i u dětí migrantů - snaha rozvoje češtiny jde ruku v ruce s plánovanou délkou pobytu. U cizinců hodlajících se v České republice usadit je důležitým faktorem pro sociální kontakty. Sociální kontakty s majoritní společností rozvíjí znalost češtiny.

---

³¹ Rákoczyová, M., Trbola, R. Sociální integrace přistěhovalců v České republice. Praha: Slon, 2009, str. 54.

„Při integraci do hostitelské společnosti sehrává klíčovou roli úroveň kompetence v českém jazyce.“³²

- Ekonomická samostatnost – je opět důležitým prvkem v integraci, neboť je nutno si uvědomit, že ne všichni cizinci mají přístup k sociálním službám a sociálnímu zabezpečení stejně jako občané České republiky.
- Zorientování se v české společnosti – poznání jednak práva, norem ale také hodnot a kultury.
- Navazování a podpora vztahů s majoritní společností.

Cizinci i po mnoha letech pobytu na území České republiky uvažují o návratu do domovského státu, jiní zde naopak žijí s představou trvalého setrvání. Rozdílem mezi těmito skupinami je především pevnost ekonomických, sociálních, ale především rodinných vazeb. Nejvýznamnější skupinou jsou vazby rodinné, v podobě vzniku rodiny a výchovy dětí. A právě děti migrantů narozené na území České republiky vnímají svůj domov právě zde, i když právně nejsou Češi, neboť státní občanství nabývají po svých rodičích. Tyto děti jsou označovány jako nová generace, s pevnou vazbou na Českou republiku. „České občanství je tradičně založeno na principu jus sanguinis, tzn. že občanství je vázáno na společnou pokrevní linii.“³³

Získání státního občanství je nejvyšším aktem v procesu integrace, alespoň z právního hlediska. Nabývání a pozbývání státního občanství řeší zákon číslo 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky (dále jen „zákon o státním občanství“), který byl s účinností od 1.1.2014 novelizován.³⁴

Migranti nabývají státní občanství především udělením, rozhodnutí je v kompetenci Ministerstva vnitra České republiky, na udělení není právní nárok, jak je uvedeno v § 12 zákona o státním občanství. Nejzásadnější změnou, kterou cizinci požadovali, byla možnost dvojího občanství. Dle nové úpravy cizinec nemusí příslibovat vyvázání z původního státního občanství. „Přistěhovalci se totiž nechtějí vzdát občanství původního,

---

³² Rákoczyová, M., Trbola, R. Sociální integrace přistěhovalců v České republice. Praha: Slon, 2009, str. 46.

³³ Drbohlav, D. Migrace a (i)migranti v Česku. Praha: Slon, 2010, str. 87.

³⁴ Zákon číslo 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

zvláště pak, když občanství je spojeno s relativně malým rozšířením práv ve srovnání s trvalým pobytem³⁵

Dle mého názoru možnost dvojího státního občanství je správným krokem k integraci cizinců na území České republiky.

---

³⁵ Rákoczyová, M., Trbola, R. Sociální integrace přistěhovalců v České republice. Praha: Slon, 2009, str. 47.

3 KRIMINALITA CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

V této kapitole se zaměřím na páchanou trestnou činnost cizinců na území České republiky. Budou zde také probrány specifické trestné činy páchané cizinci s vymezením procentuální účasti cizinců. Zmíním také trestnou činnost páchanou v souvislosti s pobytovým režimem cizinců na území České republiky a kriminalitu jako mezinárodní prvek.

3.1 Kriminalita, delikvence vymezení pojmů

Kriminalita

Kriminalitou rozumíme trestněprávní jednání, tedy jednání pachatele, které lze zařadit do působnosti trestního zákoníku. „Kriminalitou rozumíme souhrn trestných činů spáchaných na určitém území za určité období.“³⁶

Definici trestného činu vymezuje zákon číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen jako „trestní zákoník“)³⁷ v ustanovení § 13 jako: „Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.“

Trestné činy dále dělíme na přečiny a zločiny. „Přečinem jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. Zločinem jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny.“³⁸

Z hlediska kriminality jsou trestné činy sociálně patologickým jevem, které ohrožují celou společnost. Největším podílem jsou to majetkové trestné činy. Kriminalita je jevem především velkých měst s vysokým počtem turistů a vysokou migrací. Kriminalita se neustále vyvíjí, a to jak z pohledu např. způsobu páchaní, tak nových forem kriminality jako např. kyberkriminalita.³⁹ Mezi zvláště závažné způsoby páchaní kriminality patří organizovaný zločin.

---

³⁶ Vichlenda, M., Krček, I., Kriminologie. Karviná: Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011, str. 7.

³⁷ Zákon číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

³⁸ § 14 zákona číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

³⁹ Kyberkriminalita je forma kriminality, která jako nástroj využívá nebo jako cíl směřuje na moderní informační a komunikační technologie.

Delikvence

Delikvence je pojmem širším než kriminalita. Krom kriminality zahrnuje trestné činy spáchané osobami mladšími 15 let, přestupky, správní delikty a jiné sociálně patologické jevy. Delikventním jednáním může docházet k porušení právní normy, ale také norem společenských. Delikvence bývá často spojována s kriminalitou dětí.⁴⁰ Delikventní jednání je jednání jedince porušující některou z norem. Delikventní jednání je ovlivněno působením více faktorů.

- Biologické faktory, do kterých řadíme pohlaví, tělesnou stavbu
- Psychologické faktory jako jsou charakter, temperament
- Sociální faktory především prostředí rodiny, parta, pracovní kolektiv

Žádnému z výše uvedených faktorů nelze přikládat v delikventním jednání významnou roli, tyto faktory se vzájemně ovlivňují a působí kumulativně.

3.2 Trestná činnost jako mezinárodní prvek

Internacionální prvek v páčání trestných činů je logickým vyústěním globalizace světa. V posledních letech došlo k několika krokům, které zcela jistě zpříjemnily život milionům osob žijících na území některého státu schengenského prostoru. Došlo ke zrušení celních a pasových kontrol na všech vnitřních schengenských hranicích. Tento krok je jistě pozitivním prvkem z hlediska turistiky, pohybu zboží a kapitálu. Odstranění hraničních kontrol je také pozitivním pro páchanou kriminalitu a jejich pachatele. Nejen tyto politické změny, ale také technický pokrok dává zelenou kriminálním aktivitám, a to obzvláště těm páchaným na území více států. To především pokrok v informačních technologiích a přepravních možnostech.

„Postupující ekonomická a politická integrace také až dosud podstatně předbíhá proces vytváření funkčního mezinárodního systému odhalování a stíhání přeshraniční kriminality, jak pokud jde o legislativu, tak o existenci a fungování mezinárodních orgánů policejních a justičních. Přitom je patrné, že tradiční postupy vůči kriminalitě, kterými disponují

---

⁴⁰ Za dítě je považována osoba mladší patnácti let.

jednotlivé státy v rámci národních hranic a jurisdikcí, postupně ztrácejí vůči závažné mezinárodní kriminalitě na účinnosti.“⁴¹

Nejzávažnějším mezinárodním prvkem páchané kriminality jsou organizované zločinecké skupiny, také označovány jako organizovaný zločin. Vyznačují se vysokou latentností a složitou odhalitelností. Organizované skupiny jsou řízeny hierarchickým někdy až vojenským způsobem, na základě nadřazenosti a podřazenosti jednotlivých členů. Vrcholem organizace je oddělení řídicích členů od ostatní skupiny. Na hierarchicky nižších pozicích je možná rychlá a snadná nahraditelnost. Řídí se vlastními pravidly a vypracovaným vnitřním řádem, zpravidla působí na území více států. Zdrojem příjmů jsou nelegální činnosti, jako například obchodování s lidmi, prostituce, obchodování s narkotiky, zbraněmi, nelegální migrace, padělání peněz, padělání a pozměňování dokladů, vydírání aj. Z výčtu nelegálních činností a rozsáhlého územního působení je zřejmé, že do takto organizovaných skupin bývají zapojováni občané různých národností. Krom ekonomického prospěchu je neméně důležitým cílem těchto skupin infiltrace do moci zákonodárné, výkonné i soudní a tím ovlivňování legislativy i exekutivy.

Odhalitelnost těchto skupin je velmi složitá a zpravidla vyžaduje mezinárodní policejní spolupráci. Kriminální akce připravované a páchané těmito skupinami se vyznačují vysokou připraveností a profesionalitou. Spolupráce osob ve skupině je dlouhodobá, skupina osob je stabilní, vládne pevná disciplína. Vzhledem k působení skupin na mezinárodní úrovni je zde vysoce propracovaný systém přepravy a předávání informací. Využívání navázaných kontaktů na státní správu jako politici, státní úředníci, orgány činné v trestním řízení. Využití násilí a útlaku vůči členům skupiny mezi jednotlivými skupinami, ale i vůči ostatním osobám, jež přichází se skupinou do kontaktu např. svědci, poškození a podobně. Členové skupin působících na jednotlivém území pobývají ve velkých multikulturních městech s vysokou migrací na strategicky výhodném místě. V České republice se jedná např. o hlavní město Prahu, kde je z hlediska migrace nejvíce pobývajících cizinců a turistů v rámci celé České republiky. Praha splňuje všechny výše popsané podmínky, včetně strategické polohy, kdy osobním automobilem je v časovém horizontu asi 1,5 hodiny dostupná státní hranice tří sousedících států.

---

⁴¹ Cejp, M., *Obrana proti ohrožení společnosti závažnými formami trestné činnosti*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009, str. 10.

S těmito zločineckými skupinami bojuje na území České republiky především Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (dále jen „ÚOOZ“), samozřejmě ve spolupráci s ostatními útvary Policie České republiky a také s bezpečnostními složkami jiných států.

Koncem roku 2011 došlo ze strany ÚOOZ, ve spolupráci s policejními orgány Slovenské republiky, k realizaci zadržení členů organizované skupiny zabývajících se paděláním dokladů, které měly sloužit k nelegální migraci. Tato skupina působila na území České a Slovenské republiky. Akce s krycím názvem „GRAFIK“ rozbila padělatelskou dílnu, která byla jedna z největších na území České republiky za posledních deset let.

„Detektivové ÚOOZ v rámci tohoto případu dokumentovali na území ČR rozsáhlou padělatelskou dílnu. Specializovala se výhradně na velmi kvalitní padělky slovenských dokladů, a to jak občanských a řidičských průkazů, tak cestovních dokladů. Podle dosavadního odborného posouzení mají tyto padělky vysoký stupeň kvality a při běžné kontrole policie je jejich nepravost prakticky nezjistitelná.“⁴²

Další mezinárodní skupinu zaměřenou na padělání a pozměňování dokladů zadržel ÚOOZ v roce 2012. Tato skupina byla soustředěna v Praze, ale působila na území dalších Evropských států, kam dodávali padělané a pozměněné doklady za cenu 1500 až 1800 Euro. Doklady byly opět provedeny ve vysoké kvalitě. Skupina byla rozdělena na padělatele a distributory s přesně stanovenými pravidly pro objednání a dodání dokladů. Zásah proti této skupině byl realizován pod názvem „POKER“, a to příznačně z důvodu, že albánské špičky této skupiny se scházely v různých kasinech, u jejich oblíbené hry poker, kde domlouvaly jednotlivé obchody a organizaci skupiny. V České republice byly odhaleny tři padělatelské dílny, na území Maďarska jedna padělatelská dílna.

„Zájem o takové doklady byl jak ze strany běženců, kterým následně otevíraly cestu do nejrůznějších destinací „Schengenského“ prostoru, ale také osob, které se falešnou identitou a vycestováním z domovské země snažily vyhnout trestnímu stíhání či tímto způsobem krýt následně páchanou trestnou činnost.“⁴³

V průběhu vyšetřování dvou zmíněných skutků získali detektivové ÚOOZ poznatky, které vedly k další úspěšné akci, které byla realizována v několika zemích EU. Akce s krycím

---

⁴² <http://www.policie.cz/clanek/dilna-byla-na-morave.aspx>

⁴³ <http://www.policie.cz/clanek/archiv-tiskovych-zprav-2012-doklady-site-na-miru.aspx>

názvem „KATER“ byla realizována v lednu 2013. Při této akci byla zadržena mezinárodní skupina zaměřená na nelegální migraci. Na území České republiky tato skupina realizovala účelové sňatky pro občany z muslimských zemí a také migrační trasy především pro migranty z Pákistánu a Indie.

„Vzhledem k rozsahu podezření byla na ÚOOZ zřízena stejnojmenná pracovní skupina a na úseku policejní spolupráce byla zahájena součinnost s policejními orgány Polska, Maďarska, Rumunska, Slovenska a Rakouska. Do koordinace byl zapojen také Europol. Výsledkem pak byla společná mezinárodní operace, která v úterý 29. ledna 2013 spustila jednotlivé realizace v České republice, Německu, Polsku, Maďarsku, Slovensku, Řecku a Rakousku.“⁴⁴

Z výše popsaných úspěšných zásahů ÚOOZ je čitelná složitost odhalení těchto organizovaných skupin. Při akcích „POKER“ a „GRAFIK“ muselo dojít k záchytu padělaných a pozměněných dokladů a provedení expertíz v krátkém časovém horizontu, doklady musely být opět vráceny do oběhu a doručeny odběratelům. Při akci „KATER“ muselo dojít mimo jiné k odsledování migračních tras, které vedly přes území několika států. U všech zmíněných případů muselo docházet k široké mezinárodní spolupráci. Výše popsaná fakta hovoří o tom, že tyto skupiny mají silného a profesionálního protihráče, a to jak na straně policejních, tak i na straně justičních orgánů.

3.3 Trestné činy páchané cizinci

K 24.01.2014 je v České republice ve výkonu trestu odnětí svobody celkem 14 494 osob, z toho 953 cizinců. Ve výkonu vazby 2272 osob, z toho 576 cizinců.⁴⁵ V počtu osob ve výkonu trestu odnětí svobody cizinci zastávají 6,6 %. V počtu osob ve výkonu vazby dokonce 25,4 %.

Vybrané trestné činy s vyznačením procentuální účasti cizinců na jednotlivých trestných činech:

Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle ustanovení § 337 trestního zákoníku. Tento trestný čin je přímo spojený s pobytovou agendou cizinců. Skutkovou podstatu tohoto trestného činu cizinec naplní, pokud pobývá na území České republiky jako

⁴⁴ <http://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-policejni-zatah-mel-sve-koreny-i-v-cr.aspx>

⁴⁵ <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/rychla-fakta/>

nežádoucí osoba.⁴⁶ Jako nežádoucí osoba je evidována osoba, která má zakázán vstup a pobyt. O zákazu vstupu a pobytu rozhodují odbory cizinecké policie ve vydaném správním vyhoštění a soudy ve vyhlášených rozsudcích. Pro srovnání za rok 2012 bylo za tento trestný čin v České republice odsouzeno celkem 8889 osob, z toho 835 cizinců, což je 9,4 % účasti cizinců na tomto trestném činu.

Organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice dle ustanovení § 340 trestního zákoníku. Spojeno s nedovolenou migrací, kdy cizinci bez oprávnění vstupu do schengenského prostoru, za pomoci zpravidla organizovaných skupin, nedovoleně překračují vnější schengenskou hranici a dále migrují do cílových zemí. Za tento trestný čin bylo v roce 2012 odsouzeno celkem 10 osob, z toho 8 cizinců, což je 80 % podíl na páčání tohoto trestného činu.

Napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky dle ustanovení § 341 trestního zákoníku. Tento trestný čin je spojen s pobytovou agendou cizinců. Jedná se například o účelové sňatky, zápis cizince jako statutárního orgánu právnické společnosti za účelem získání pobytu, aniž by cizinec tuto činnost vykonával a jiné. Za tento trestný čin bylo v roce 2012 odsouzeno celkem 43 osob, z toho 7 cizinců, podíl 16,3 %.

Porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží dle ustanovení § 244 trestního zákoníku. Jedná se o nedovolené nakládání s kontrolními pásky, nálepkami a jinými předměty k označení zboží pro daňové účely. V roce 2012 celkem odsouzeno 96 osob, z toho 40 cizinců, účast 41,6 %.

Porušení práv k ochranné známce a jiným označením dle ustanovení § 268 trestního zákoníku. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo uvede do oběhu výrobky nebo poskytuje služby neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému. Spojeno převážně s trhovým podnikáním cizinců. V roce 2012 celkem odsouzeno 137 osob, z toho 97 cizinců, účast 70,8 %.

Padělání a pozměňování veřejné listiny dle ustanovení § 348 trestního zákoníku. Veřejnou listinou rozumíme např. (cestovní pas, občasný či řidičský průkaz, či jiný doklad nebo listinu osvědčující některou právně významnou skutečnost). Trestně odpovědným je ten,

---

⁴⁶ Nežádoucí osoba – za nežádoucí osobu je považována osoba se zákazem vstupu a pobytu v schengenském prostoru, taková osoba je vedena v informačním systému SIS.

kdo takovou listinu padělá, pozmění její obsah v úmyslu, aby ji bylo užito jako pravé, nebo ji jako pravou užije. V roce 2012 celkem odsouzeno 306 osob, z toho 152 cizinců, účast cizinců 49,6 %.

Krádež dle ustanovení § 205 trestního zákoníku. Tento trestný čin byl v roce 2012 nejstíhanějším trestným činem. Celkem bylo odsouzeno 17 298 osob, z toho 991 cizinců, což je 5,7 % účasti cizinců.

Vražda dle ustanovení § 140 trestního zákoníku. Jedná se o závažný trestný čin, útočící na život člověka. Za tento trestný čin bylo v roce 2012 odsouzeno celkem 98 osob, z toho 16 cizinců, účast cizinců je 16,3 %.

Loupež dle ustanovení § 140 trestního zákoníku. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo užije násilí či pohrůžku násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Za tento trestný čin bylo v roce 2012 odsouzeno celkem 1 267 osob, z toho 107 cizinců. Účast cizinců je tedy 8,5 %.

Vydírání dle ustanovení § 175 trestního zákoníku. Takového trestného činu se dopustí ten, kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl. Za tento trestný čin bylo v roce 2012 odsouzeno celkem 784 osob, z toho 73 cizinců, účast cizinců na tomto trestném činu je 9,3 %.

Počty odsouzených osob u jednotlivých trestných činů byly čerpány z publikace: Kolektiv autoru, Cizinci v České republice 2013. Praha: Český statistický úřad, 2013. ISBN 978-80-250-2439-3.

Z výše uvedeného přehledu je zřejmé, že cizinci se zapojují do různého spektra trestných činů. Od trestných činů spojených s nelegálním pobytem a nelegální migrací, přes trestné činy související s jejich ekonomickou aktivitou. Nezanedbatelným podílem se však účastní i násilné trestné činnosti. Podíl odsouzených cizinců na všech odsouzených v Česku je 6,6 %, což je o 2,4 % více než podíl cizinců na celkové populaci Česka.

4 VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ

V této kapitole se budu zabývat systémem školství v České republice, požadavky na přijetí žáka do vzdělávacího systému České republiky. Vzdělání jako prvek integrace cizinců na území České republiky a uplatnění cizinců na základě vzdělání a kvalifikace.

4.1 Systém vzdělávání v České republice

Vzdělávací systém v České republice se řídí podle zákona číslo 561/2004 Sb., školský zákon (dále jen jako „školský zákon“)⁴⁷ a je rozdělen do následujících stupňů:

- stupeň základního vzdělání
- stupeň středního vzdělání
- stupeň středního vzdělání s výučním listem
- stupeň středního vzdělání s maturitní zkouškou
- stupeň vyššího odborného vzdělání v konzervatoři
- stupeň vyššího odborného vzdělání.

Vzdělávání v České republice se zajišťuje v jednotlivých školách, které se dělí na:

- mateřská škola
- základní škola
- střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště)
- konzervatoř, vyšší odborná škola
- základní umělecká škola
- jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky.

V České republice je povinná školní docházka po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmnáctého roku věku. Toto vzdělávání je organizováno v rámci školního roku, který začíná dnem 1.9. a končí dnem 31.8. Je rozdělen na dvě pololetí. Do školního roku jsou také začleněny školní prázdniny (podzimní, vánoční, pololetní, jarní, velikonoční a hlavní prázdniny).

---

⁴⁷ Zákon číslo 561/2004 Sb., školský zákon, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

„Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon. Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách.“⁴⁸

Povinnou školní docházku zajišťují především základní školy. Základní školy se člení na jednotlivé stupně a to:

- první stupeň – trvá 5 let (od prvního ročníku do pátého). Po ukončení prvního stupně základní školy, může žák dále pokračovat ve vzdělávání na víceletých gymnáziích.
- Druhý stupeň – trvá 4 roky (od šestého do devátého ročníku).

Základní školy v České republice navštěvuje celkem 794 613, z toho 14 315 žáků cizinců, to je 1,8 % žáků cizinců.⁴⁹

4.2 Vzdělávání cizinců v České republice

„Školní docházka je v Česku povinná do 15 let věku pro všechny děti bez ohledu na jejich občanství“⁵⁰

Ustanovení § 36 školského zákona vymezuje, pro koho je povinná školní docházka. Ta se vztahuje na státní občany České republiky, dále na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů. Dále na jiné cizince, kteří jsou oprávněni na území České republiky pobývat trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů a na žadatele o mezinárodní ochranu.

Školský zákon ukládá přistupovat ke všem žákům rovně, proto základní škola v rámci povinné školní docházky musí zajistit všem žákům stejný přístup ke vzdělání, tedy i cizinci, který nedoložil legálnost svého pobytu.

O přijetí žáka cizince na základní školu rozhoduje ve své pravomoci ředitel základní školy, a také rozhoduje, do jakého ročníku žáka zařadí. V průběhu přijímacího řízení se od zákonného zástupce žáka cizince vyžaduje doložení legálnosti pobytu na území České republiky. Ředitel základní školy při rozhodování do jaké třídy tohoto žáka zařadí,

---

⁴⁸ Článek 33 ústavního zákona číslo 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

⁴⁹ Kolektiv autoru, Cizinci v České republice 2013. Praha: Český statistický úřad, 2013.

⁵⁰ Drbohlav, D. Migrace a (i)migranti v Česku. Praha: Slon, 2010, str. 107.

musí vycházet z několika aspektů. Tím nejzásadnějším je znalost českého jazyka, neboť tento je nezbytným nástrojem při vzdělávání na základních školách. Se souhlasem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky je možno na základní škole vyučovat i v jiném jazyce. Tyto školy však bývají soukromé, tato výuka bývá zpoplatněna školným. Ředitel školy v rámci přijímacího řízení rozhoduje o zařazení žáka cizince do konkrétního ročníku. V tomto ohledu je nutno přihlížet jednak na již dosažené vzdělání, znalost českého jazyka a sociální a fyzickou vyspělost žáka. Dále je vhodné brát v úvahu složení třídního kolektivu, kde bude žák cizinec zařazen. Zhodnocení všech těchto aspektů je nutné provést velice citlivě, tak aby byl umožněn všestranný rozvoj žáka.

Školský zákon v ustanovení § 20 dává také povinnost krajskému úřadu dle místa bydliště cizince žáka ve spolupráci se zřizovatelem školy zajistit těmto žákům:

- bezplatnou přípravu k začlenění do základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám těchto žáků
- podle možností ve spolupráci se zeměmi původu žáka podporu výuky mateřského jazyka a kultury země jeho původu, která bude koordinována s běžnou výukou v základní škole.

Jazyková bariéra je nejzásadnějším problémem ve vzdělávání žáka. Jednak při komunikaci v kolektivu, při komunikaci a porozumění si s pedagogem, a v neposlední řadě při nastudování učiva. Je pochopitelné, že rychlost osvojení českého jazyka je závislá na původním mateřském jazyce. Žáci hovořící svým mateřským jazykem ze slovanských zemí si český jazyk jistě osvojí rychleji, než žáci ze zemí asijských.

„Obecně se uvádí, že základní komunikační úroveň lze dosáhnout v závislosti na mateřském jazyce po půl roce až dvou letech, zatímco na akademickou rovinu, kdy se používají již odborné termíny, je možné se dostat až po pěti či sedmi letech. To je důležité mít na paměti při plánování jazykové podpory těchto žáků a studentů ale také při plánování ostatního učiva.“⁵¹

Žákům, kteří nejsou státními občany České republiky a získali předchozí základní vzdělání v zahraničí, se při přijímacím řízení na středních a vyšších odborných školách promíjí na žádost přijímací zkouška z českého jazyka, pokud je součástí přijímací zkoušky.

---

⁵¹ <http://www.inkluzivniskola.cz/kdo-jsou-nove-prichozi/zakladni-bariery>

Znalost českého jazyka se ověřuje pohovorem.⁵² O přijetí žáka na střední a vyšší odbornou školu rozhoduje ředitel školy. Po uchazeči se dále vyžaduje oprávněnost pobytu na území České republiky a v případě, že ukončil základní vzdělání mimo území České republiky, osvědčení o uznání rovnocennosti zahraničního vysvědčení.

Studium na vysokých školách je upraveno zákonem číslo 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách (dále jen „zákon o vysokých školách“).⁵³ České vysoké školy jsou mezi cizinci poměrně oblíbené. Z celkového počtu všech studentů vysokých škol se cizinci v posledních třech letech podílí zhruba 10-ti %. Mezi nejpočetnější skupinu studentů patří studenti ze Slovenska, Ruska a Ukrajiny. Vysoké školství je oblast školství v České republice, která vzdělává nejvíce cizinců.

Přes 50% zahraničních studentů jsou studenti ze Slovenska. Slovenští vysokoškolští studenti jsou v postavení zahraničních studentů zvýhodněni, a to na základě mezinárodní smlouvy mezi Českou a Slovenskou republikou. Slovenští studenti mají rovnoprávné postavení s českými studenty. Při studiu mohou také užívat slovenštinu.

Podmínky pro přijetí studenta cizince na vysokou školu upravují vnitřní předpisy veřejných vysokých škol, jak je uvedeno v § 17 zákona o vysokých školách. Cizinci schopni studovat na veřejné vysoké škole v českém jazyce, studují bezplatně. Uskutečňují-li veřejná vysoká škola studium v cizím jazyce, stanovuje za studium poplatek, jak je uvedeno v ustanovení § 58 zákona o vysokých školách.

---

⁵² § 20 zákona číslo 561/2004 Sb., školský zákon, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

⁵³ Zákon číslo 111/1998 Sb., o vysokých školách, Dostupný z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>.

Tabulka číslo 1 Počty studujících cizinců na jednotlivých školách⁵⁴

Škola/Rok	2003/04	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Mateřské školy	3 252	3 078	3 535	3 963	4 233	4 714
Základní školy	12 973	12 963	13 583	13 839	14 109	14 315
Střední školy	3 584	6 314	7 134	7 900	8 458	8 852
Konzervatoře	74	110	131	118	136	151
Vyšší odborné školy	385	321	307	349	426	464
Vysoké školy	13 069	27 098	30 161	34 495	37 588	38 942

4.3 Uplatnění cizinců na základě vzdělání a kvalifikace

Cizinci přicházející do České republiky za účelem studia, jsou při dalším pobytu a integraci zvýhodněni před cizinci přicházejícími za účelem ekonomické aktivity, či jiných migračních důvodů. Cizinci studující na území České republiky se v rámci studia učí českému jazyku. Jazyková bariéra je jednou z nejsložitějších překážek při integraci a ekonomickém uplatnění. Cizinci přicházející na území České republiky za jiným účelem než studia, si již určité vzdělání přináší ze svých domovských států (mimo dětí cizinců přicházejících za účelem sloučení rodiny).

- Cizinci přicházející z vyspělých zemí – země členských států EU15⁵⁵, USA, Kanada, Japonsko aj. Naprostá většina výše zmíněných cizinců z uvedených zemí dokončuje veškeré svoje vzdělání v zemi původu, kde získává zpravidla kvalitní vzdělání. Do České republiky za vzděláním přichází většinou v rámci výměnných pobytů jako např. Erasmus a Sokrates. V České republice mají tedy pouze krátkou zkušenost se vzdělávacím systémem. Na trhu práce v České republice nachází uplatnění na konkrétních pracovních pozicích, které si volí sami, např. IT

⁵⁴ [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/2700322E8F/\\$File/c06r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/2700322E8F/$File/c06r01.pdf)

⁵⁵ Země EU15 Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Spojené království, Španělsko, Švédsko.

pracovníci. Často také přichází do České republiky z důvodu expanze společnosti, u níž jsou zaměstnání v zemi svého původu.

- Cizinci přicházející ze zemí bývalého Sovětského svazu

Největší podíl těchto cizinců si již přináší vzdělání z domovského státu, neboť do České republiky přicházejí z důvodu ekonomické aktivity.

Dle šetření bylo zjištěno, že bezmála polovina ze skupiny těchto migrantů před příchodem do České republiky rovněž pracovala v dělnických a méně kvalifikovaných zaměstnáních. Proto příchod pro tyto cizince do České republiky nebyl spojen s velkou změnou druhu práce.⁵⁶

„Dle šetření z roku 2006 má 22 % zaměstnaných Ukrajinců pouze základní vzdělání, 40% je vyučeno, 27% má ukončeno střední vzdělání s maturitou a 11% jsou vysokoškoláci.“⁵⁷

Nová generace těchto migrantů přichází do České republiky nezanedbatelnou měrou za účelem vzdělání. Z celkového počtu zahraničních studentů v roce 2011 studenti z Ukrajiny a Ruska zastávali 11,6%.⁵⁸

- Cizinci přicházející z Asijských zemí

Zde se zaměřím na dvě nejpočetnější národnosti z hlediska migrace do České republiky, a to na Vietnamskou a Mongolskou.

- Vietnamci

První migrace Vietnamců do České republiky spadá do období před rokem 1989. Po roce 1989 přichází však větší migrační skupina Vietnamců. Vietnamci působí převážně jako podnikatelé. To buď ve službách či pohostinství. V České republice vytvořili dobře organizovanou síť prodeje textilu, menšího zboží a pohostinství. Současná ekonomicky aktivní generace těchto migrantů zastává hůře placená místa s vysokým fondem pracovní doby.

Významnou skupinou jsou vietnamští studenti, kteří do České republiky buď za studiem přijíždějí, nebo jsou potomci první migrační generace. Většina Vietnamců, kteří prochází vzdělávacím systémem České republiky,

---

⁵⁶ Rákoczyová, M., Trbola, R. Sociální integrace přistěhovalců v České republice. Praha: Slon, 2009.

⁵⁷ Kolektiv autorů, Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika: informační příručka Policie ČR. Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

⁵⁸ Kolektiv autorů, Cizinci v České republice 2013. Praha: Český statistický úřad, 2013.

míří na různé typy vysokých škol, jen malá část absolvuje nižší stupeň vzdělání. Předpokládá se, že uplatnění druhé generace Vietnamců bude v jiných oblastech, než doposud tato menšina působí.

- Mongolové

Mongolské etnikum přicházelo již do Československa, největší migrační vlna byla zaznamenána od roku 2005. Mongolové do České republiky přicházejí za účelem zaměstnání. Na trhu práce zastávají méně kvalifikovaná pracovní místa s nižší mzdou. Jedním z největších republikových zaměstnavatelů Mongolů je společnost APOS Blansko a.s., která se zabývá obšíváním volantů kůží pro různé automobilky. Právě Mongolové mají historicky velkou zkušenost se zpracováním kůží.

Vzdělání migrantů z Mongolska je na nízké úrovni, toto odpovídá i obsazování pracovním míst na trhu práce v České republice.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUM ZAMĚŘENÝ NA POSTOJE MAJORITNÍ SPOLEČNOSTI K NÁRODNOSTNÍM MENŠINÁM

Moje bakalářská práce je rozdělena na dvě části teoretickou a praktickou. Obě části na sebe navazují. V části teoretické byla probrána problematika pobytu i integrace cizinců na našem území. V části praktické se zaměřím na vnímání jednotlivých národnostních menšin, které rozdělují na jednotlivé skupiny. A to cizince z arabských zemí (Afganistán, Irák, Sýrie, Kuvajt), asijských zemí (Kazachstán, Japonsko, Izrael), evropských zemí (Bulharsko, Bělorusko, Rumunsko, Rusko, Ukrajina), afrických zemí (Nigérie). K tomuto dělení jsem se rozhodl na základě rozdílných kultur, zvyklostí, tradic a zákonů jednotlivých národnostních menšin, protože vnímání národnostních menšin majoritní společností dle mého názoru ovlivňují právě tyto aspekty. Obecně vnímání cizinců majoritní společností je kritické. Majoritní společnost k migrantům přistupuje s negativním postojem a právě těmito tématy se budu zabývat v prováděném výzkumu.

5.1 Stanovení cílů a hypotéz výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je poznání postojů majoritní společnosti k jednotlivým národnostním menšinám. Stanovil jsem jednotlivé oblasti života, a to trh práce, bezpečnostní politika, pobytová politika a vstup na území České republiky, potažmo schengenského prostoru.

Stanovené hypotézy

H1 V České republice panuje větší stupeň nesnášenlivosti vůči cizincům z tzv. „třetích zemí“, než vůči cizincům z evropských států.

H2 Většina občanů České republiky si myslí, že cizinci z tzv. „třetích zemí“ zabírají místa na pracovním trhu v České republice ve větší míře, než cizinci přicházející z Evropské unie.

H3 Občané České republiky s věkem nad 45 let jsou méně tolerantní k cizím státním příslušníkům, než občané pod touto věkovou hranicí.

H4 Většina občanů České republiky je více nakloněna udělení státního občanství cizinci z jiné než arabské země.

H5 Většina občanů České republiky spatřuje v cizích státních příslušnících z arabských zemí pobývajících na našem území větší bezpečnostní riziko, než u jiných cizích státních příslušníků.

5.2 Příprava k výzkumnému šetření

Charakteristika a výběr vzorků respondentů

Základním požadavkem ve výběru respondentů bylo u všech dotazovaných státní občanství České republiky. Dále byli respondenti rozdělení do dvou věkových skupin, a to skupina do 45 let a nad tuto hranici. Dalším kritériem dělení respondentů bylo pohlaví dotazovaných. V rámci stanovených hypotéz je jedna z hypotéz zaměřena právě na toleranci vůči cizincům vzhledem k věku respondenta.

Celkem bylo osloveno 110 respondentů, všem z respondentů byl předán dotazník provedený v tištěné podobě. Celkem bylo získáno zpět 109 dotazníků, jeden byl nevyplněn. Do výzkumu bylo tedy vzato 108 dotazníků.

Dotazník

V úvodu dotazníku jsem respondenty ujistil, že dotazník je anonymní, a že výsledky výzkumu budou užity pouze pro účely bakalářské práce. Dále byl respondentům vysvětlen způsob vyplnění. Připojil jsem také vysvětlivky důležitých pojmů jako „cizinec, třetí země, země EU“. V závěru jsem všem respondentům poděkoval za vyplnění dotazníku. Dotazník má celkem patnáct otázek. Všechny otázky jsou uzavřené a je zde na výběr pouze jedna z nabídnutých variant. Postavení otázek povede k ověření či vyvrácení výše uvedených hypotéz. Dotazník uveden v příloze P I.

Metodologie

Pro výzkum mé bakalářské práce jsem zvolil kvantitativní sociologický výzkum, provedený technikou dotazníkového šetření. Tuto metodu jsem zvolil z důvodu možnosti oslovení většího množství respondentů a také z hlediska časové náročnosti výzkumu. Konkrétní sběr dat byl proveden na teritoriu Jihomoravského kraje v měsíci prosinci 2013 až lednu 2014.

Před samotným provedením výzkumu byla ověřena správnost postavení otázek v dotazníku, a to u pěti dotázaných, kterým byl předložen dotazník k vyplnění. Nikdo z dotázaných neměl k dotazníku žádných otázek a dotazníky vyplnili bez obtíží.

5.3 Interpretace a analýza výsledků

V tabulce č. 2 rozdělím respondenty dle pohlaví muž x žena. V tabulce č. 3 rozdělím respondenty dle věku na kategorie do 45 let a nad 45 let. Všichni respondenti jsou státní občané České republiky.

Charakteristika respondentů

Tabulka číslo 2 Pohlaví respondentů

Pohlaví	Počet	Procentuální vyjádření
Žena	60	55,6 %
Muž	48	44,4 %
Celkem	108	100 %

Tabulka číslo 3 Věk respondentů

Věk	Počet	Procentuální vyjádření
Do 45 let	58	53.7 %
Nad 45 let	50	46.3 %
Celkem	108	100 %

Odpovědi respondentů na jednotlivé otázky:

Otázka číslo 4 „*Souhlasíte s účastí cizinců třetích zemí na pracovním trhu České republiky?*“

Respondenti měli možnost zvolit odpověď ano x ne.

Tabulka číslo 4

Souhlas s účastí cizinců třetích zemí na pracovním trhu ČR?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	počet	procento	počet	procento	počet	procento
Ano	25	43.1%	19	38%	44	40,7%
Ne	33	56.9%	31	62%	64	59.3%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

S účastí cizinců třetích zemí na pracovním trhu v ČR souhlasí 40,7 % respondentů, nesouhlasí 59,3 % respondentů.

Dle věkové kategorie 43,1 % respondentů do 45 let souhlasí s účastí cizinců třetích zemí na pracovním trhu ČR a 56,9 % respondentů s tímto nesouhlasí. U respondentů nad 45 let s účastí cizinců třetích zemí na pracovním trhu ČR souhlasí 38 % a nesouhlasí 62 % respondentů.

Otázka číslo 5 „*Souhlasíte s tím, že občané EU mají v České republice otevřený pracovní trh?*“

Respondenti měli možnost výběru ano x ne.

Tabulka číslo 5

Souhlas s tím, že občané EU mají v ČR otevřený pracovní trh?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	počet	procento	počet	procento	počet	procento
Ano	42	72.4%	29	58%	71	65.7%
Ne	16	27.6%	21	42%	37	34.3%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

S otevřeným pracovním trhem pro občany EU souhlasí 65,7 % dotázaných, nesouhlasí 34,3 % dotázaných.

Respondenti do 45 let souhlasí ze 72,4 % a nesouhlasí z 27,6 %. Respondentů nad 45 let s tímto souhlasí 58 % a nesouhlasí 42 %.

Otázka číslo 6 „*Myslíte si, že občané EU se ucházejí o zaměstnání v České republice méně, než cizinci třetích zemí?*“

U této otázky měli dotázaní možnost výběru ano x ne.

Tabulka číslo 6

Myslíte si, že občané EU se ucházejí o zaměstnání v České republice méně, než cizinci třetích zemí?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne
Ano	39	67.2%	31	62%	70	64.8%
Ne	19	32.8%	19	38%	38	35.2%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

64,8 % respondentů si myslí, že občané EU se ucházejí o zaměstnání v České republice méně, než cizinci třetích zemí. S tímto nesouhlasí 35,2 % dotázaných.

Dotázaní s věkem do 45 let souhlasí ze 67,2 % a nesouhlasí z 32,8 %. U respondentů s věkem nad 45 let je výsledek obdobný. Souhlasí 62 % a nesouhlasí 38 % dotázaných.

Otázka číslo 7 „Komu byst raději udělil(a) státní občanství České republiky“?

Zde respondenti volili mezi třinácti státy různých kontinentů. U každého ze států měli na škále 1 až 5 zvolit jednu z možností. V případě volby čísla 1 by státní občanství cizinci udělili, u čísla 5 neudělili.

Tabulka číslo 7

Stát	1-udělil	2-spíše ano	3-nevím	4-spíše ne	5-ne
Irák	0 (0%)	6 (5,6%)	6 (5.6%)	34 (31.5%)	62 (57.4%)
Sýrie	0 (0%)	8 (7.4%)	12 (11.1%)	28 (25.9%)	60 (55.6%)
Kuvajt	2 (1.9%)	14 (13%)	17 (15.7%)	26 (24.1%)	49 (45.4%)
Ukrajina	13 (12%)	28 (25.9%)	16 (14.8%)	13 (12%)	38 (35.2%)
Rusko	11 (10.2%)	30 (27.8%)	18 (16.7%)	13 (12%)	36 (33.3%)
Bělorusko	12 (11.1%)	24 (22.2%)	20 (18.5%)	18 (16.7%)	34 (31.5%)
Rumunsko	0 (0%)	16 (14.8%)	17 (15.7%)	21 (19.4%)	54 (50%)
Bulharsko	14 (13%)	22 (20.1%)	14 (13%)	24 (22.2%)	34 (31.5%)
Afganistán	1 (0.9%)	4 (3.7%)	12 (11.1%)	32 (29.6%)	59 (54.6%)
Japonsko	39 (36.1%)	20 (18.5%)	10 (9.3%)	11 (10.2%)	28 (25.9%)
Kazachstán	4 (3.7%)	8 (7.4%)	15 (13.9%)	33 (30.6%)	48 (44.4%)
Nigérie	4 (3.7%)	7 (6.5%)	16 (14.8%)	23 (21.3%)	58 (53.7%)
Izrael	10 (9.3%)	12 (11.1%)	15 (13.9%)	14 (13%)	57 (52.8%)

Vyhodnocení bylo provedeno součtem procent volby spíše ne a ne (viz. tabulka číslo 7).

Respondenti jsou nejméně nakloněni udělení státního občanství, občanům

- Iráku 88.9 %
- Afganistánu 84.2 %
- Sýrii 81.5 %
- Nigérii a Kazachstánu 75 %
- Kuvajtu 69.5 %

- Rumunska 69.4 %
- Izraele 65.8 %
- Bulharska 53.7 %
- Běloruska 48.2 %
- Ukrajiny 47.2 %
- Ruska 45.3 %
- Japonska 36.1 %.

Otázka číslo 8 „Zpřísnil by podmínky pro udělení státního občanství České republiky?“

Dotázaní měli na výběr z možností ano x ne.

Tabulka číslo 8

Zpřísnil by podmínky pro udělení státního občanství České republiky?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
Ano	41	70.7%	35	70%	76	70.4%
Ne	17	29.3%	15	30%	32	29.6%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

Většina dotázaných, 70.4 % by zpřísnila podmínky pro udělení státního občanství, a to bez ohledu na žadatele. Pouhých 29.6 % by podmínky udělení státního občanství nezpřísňovala.

Co se týče respondentů do 45 let, zde by bylo pro zpřísnění 70.7 %, proti zpřísňování podmínek 29.3 % dotázaných. Rovných 70 % dotázaných s věkem nad 45 let by podmínky zpřísnilo, 30 % bylo proti zpřísňující rekodifikaci.

Otázka číslo 9 „Jakou dobu pobytu cizince na území České republiky považujete za dostatečnou pro získání státního občanství České republiky?“

Zde respondenti volili jednu z nabídnutých možností a to:

- 5 let
- 10 let
- 15 let
- 20 let
- déle než 20 let.

Tabulka číslo 9

Doba pobytu cizince jako dostatečná pro získání státního občanství ČR?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	absolutní počet	procento	absolutní počet	procento	absolutní počet	procento
5 let	4	6.9%	1	2%	5	4.6%
10 let	27	46.6%	21	42%	48	44.4%
15 let	16	27.6%	14	28%	30	27.8%
20 let	6	10.3%	8	16%	14	13%
déle než 20 let	5	8.6%	6	12%	11	10.2%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

Obecně lze říci, že žadatel o státní občanství musí splňovat základní požadavek délky pobytu na území České republiky 10 let. Pro zachování této hranice, či se snížením na 5 let by souhlasilo 49 % dotázaných, se zpřísněním o 5, 10 a více let pobytu by souhlasilo 51 %.

U respondentů ve věku do 45 let by ponechalo, či snížilo hranici pobytu 53.5 % dotázaných, 46.5 % by bylo naopak pro zvýšení této hranice.

Dotázaní ve věku nad 45 let zastávají většinou jiný názor, se zvýšením hranice pobytu nad 10 let by souhlasilo 56 % respondentů, 44 % respondentů by souhlasilo s 10 letou a nižší dobou pobytu.

Otázka číslo 10 „Zpřísnili byste podmínky pro vstup cizinců třetích zemí do schengenského prostoru?“

Respondenti volili z možností ano x ne.

Tabulka číslo 10

Zpřísnili byste podmínky pro vstup cizinců třetích zemí do schen. prostoru?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	Ano	47	81%	45	90%	92
Ne	11	19%	5	10%	16	14.8%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

Do schengenského prostoru by zpřísnilo podmínky vstupu 85.2 % dotázaných, 14.8 % dotázaných by podmínky nezpřísnila.

Rovných 81 % respondentů ve věku do 45 let by podmínky zpřísnila a 19 % dotázaných by podmínky vstupu do schengenského prostoru nezpřísnila. Většina respondentů, rovných 90 % nad 45 let by podmínky vstupu do schengenského prostoru zpřísnila, pouhých 10 % by bylo proti zpřísnění.

Otázka číslo 11 „Myslíte si, že cizinci zvyšují kriminalitu páchanou na území České republiky?“

U této otázky bylo možno volit mezi ano x ne.

Tabulka číslo 11

Myslíte si, že cizinci zvyšují kriminalitu páchanou na území České republiky?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	Ano	44	75.9%	46	92%	90
Ne	14	24.1%	4	8%	18	16.7%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

Ze všech dotázaných si 83.3 % myslí, že cizinci zvyšují páchanou kriminalitu na území České republiky. Pouhých 16.7 % respondentu s tímto nesouhlasí.

75.9 % dotázaných ve věku do 45 let si myslí, že cizinci zvyšují páchanou kriminalitu v Česku, pouze 24.1 % respondentů si toto nemyslí. Ještě výrazněji vnímají páchanou kriminalitu cizinců na území České republiky respondenti ve věku nad 45 let. Kdy 92% dotázaných si myslí, že cizinci zvyšují kriminalitu v Česku, 8 % dotázaných si toto nemyslí.

Otázka číslo 12 „Zpřísnili byste pro nějakou skupinu cizinců vstup a získání pobytu na území České republiky?“

Na výběr bylo dáno ze čtyř možností:

- cizinci z arabských zemí
- cizinci z asijských zemí
- cizinci z evropských zemí
- cizinci ze Spojených států amerických.

Tabulka číslo 12

Zpřísnili byste pro nějakou skupinu cizinců vstup a získání pobytu v ČR?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	45	77.6%	38	76%	83	76.9%
Arabské země	45	77.6%	38	76%	83	76.9%
Asijské země	7	12.1%	12	24%	19	17.6%
Evropské země	4	6.9%	0	0%	4	3.7%
Spojené státy Americké	2	3.5%	0	0%	2	1.9%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

Zpřísnění podmínek vstupu a získání pobytu by se ze 76.9 % dočkali cizinci přicházející z arabských zemí, 17.6 % cizinci z asijských zemí, 3.7 % z evropských zemí, 1.9 % ze Spojených států amerických.

U respondentů do 45 let je pořadí stejné jako u celkového průměru tedy, arabské země 77.6 %, asijské země 12.1 %, evropské země 6.9 %, Spojené státy americké 3.5 %.

Respondenti nad 45 volili následovně, 76 % arabské země, 24 % asijské země, Evropu a Spojené státy americké nevolil žádný dotázaný.

Otázka číslo 13 „Cizinci z jakého kontinentu jsou dle Vás největším bezpečnostním rizikem pro Českou republiku?“

Dotázaní měli možnost výběru ze čtyř možností:

- cizinci z arabských zemí
- cizinci z asijských zemí
- cizinci z evropských zemí
- cizinci ze Spojených států amerických.

Tabulka číslo 13

Cizinci z jakého kontinentu jsou největším bezpečnostním rizikem pro ČR?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	absolutně	relativně (%)	absolutně	relativně (%)	absolutně	relativně (%)
Arabské země	46	79.3%	39	78%	85	78.7%
Asijské země	4	6.9%	11	22%	15	13.9%
Evropské země	6	10.3%	0	0%	6	5.6%
Spojené státy Americké	2	3.5%	0	0%	2	1.9%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

Dle názoru dotázaných jsou největším bezpečnostním rizikem cizinci přicházející z arabských zemí, tuto variantu volilo 78.7 % dotázaných, 13.9 % volilo asijské země, 5.6 % volilo evropské země, 1.9 % volilo Spojené státy americké.

Pro 79.3 % respondentů do 45 let jsou největším bezpečnostním rizikem cizinci z arabských zemí, pro 10.3 % cizinci z evropských zemí, pro 6.9 % cizinci z asijských zemí, pro 3.5 % cizinci ze Spojených států amerických. Pro 78 % respondentů ve věku nad 45 let jsou největším bezpečnostním rizikem cizinci z arabských zemí, pro 22 % cizinci z asijských zemí, evropské státy a Spojené státy americké nevybral ani jeden respondent ve věku nad 45 let.

Otázka číslo 14 „Mají se cizinci žijící na našem území přizpůsobit našim zvyklostem a pravidlům?“

Respondenti mohli volit jednu ze čtyř možností:

- rozhodně ano
- spíše ano
- rozhodně ne
- spíše ne.

Tabulka číslo 14

Mají se cizinci žijící v ČR přizpůsobit našim zvyklostem a pravidlům?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	absolutní počet	procento	absolutní počet	procento	absolutní počet	procento
Rozhodně ano	38	65.5%	39	78%	77	71.3%
Spíše ano	20	34.5%	9	18%	29	26.9%
Rozhodně ne	0	0%	0	0%	0	0%
Spíše ne	0	0%	2	4%	2	1.9%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

71.3 % dotázaných si myslí, že cizinci žijící v Česku by se měli rozhodně přizpůsobit našim zvyklostem a pravidlům. 26.9 % respondentů si myslí, že by se cizinci žijící v Česku měli spíše přizpůsobit našim zvyklostem a pravidlům. Nikdo si nemyslí, že by se cizinci žijící v Česku rozhodně neměli přizpůsobit našim zvykům a pravidlům a 1.9 % dotázaných si myslí, že by se cizinci spíše neměli přizpůsobovat našim zvyklostem a pravidlům.

Dotázaní ve věku do 45 let si myslí, že cizinci žijící na našem území by se

- měli rozhodně přizpůsobit 65.5 %
- měli spíše přizpůsobit 34.5 %, našim zvyklostem a pravidlům. Jiná z nabízených

variant nebyla zvolena žádným z dotázaných.

Dotázaní ve věku nad 45 let si myslí, že cizinci žijící na našem území by se

- měli rozhodně přizpůsobit 78 %
- měli spíše přizpůsobit 18 %

- spíše neměli přizpůsobit 4 %, našim zvyklostem a pravidlům. Variantu rozhodně ne zvolil žádný z dotázaných.

Otázka číslo 15 „*Jak byste zhodnotil(a) svoji osobní zkušenost s cizincem?*“

K odpovědi se nabízela jedna z možností:

- dobře
- spíše dobře
- špatně
- spíše špatně
- nemám osobní zkušenost.

Tabulka číslo 15

Jak byste zhodnotil(a) svoji osobní zkušenost s cizincem?	Věk do 45 let		Věk nad 45 let		Celkem	
	absolutně	relativně	absolutně	relativně	absolutně	relativně
Dobře	9	15.5%	5	10%	14	13%
Spíše dobře	29	50%	24	48%	53	49.1%
Špatně	2	3.5%	0	0%	2	1.9%
Spíše špatně	6	10.3%	3	6%	9	8.3%
Nemám osobní zkušenost	12	20.7%	18	36%	30	27.8%
Celkem	58	53.7%	50	46.3%	108	100%

Jako dobrou osobní zkušenost s cizincem hodnotí 13 % dotázaných. Spíše dobrou osobní zkušenost hodnotí 49.1 % respondentů. Špatnou osobní zkušenost s cizincem má 1.9 % dotázaných. Spíše špatnou osobní zkušenost s cizincem má 8.3 % dotázaných a 27.8 % respondentů nemá osobní zkušenost s cizincem.

Respondenti do 45 let mají

- dobrou osobní zkušenost s cizinci 15.5%
- spíše dobrou osobní zkušenost 50 %
- špatnou osobní zkušenost 3.5 %
- spíše špatnou osobní zkušenost 10.3 %

- nemá osobní zkušenost 20.7 %, dotázaných.

U respondentů nad 45 let, je osobní zkušenost s cizinci následující

- dobrá 10 %
- spíše dobrá 48 %
- špatná 0 %
- spíše špatná 6 %
- nemá osobní zkušenost 36 %, dotázaných.

Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza 1

„V České republice panuje větší stupeň nesnášenlivosti vůči cizincům z tzv. „třetích zemí“, než vůči cizincům z evropských států.“

Provedeným výzkumem bylo zjištěno, že většina respondentů (59.3 %) nesouhlasí s účastí cizinců třetích zemí na pracovním trhu, naopak s účastí občanů EU na pracovním trhu souhlasí 65.7 %. Při rozhodnutí o udělení státního občanství nejhůře dopadly právě země třetího světa (Irák, Sýrie, Kuvajt, Nigérie, Kazachstán), nejlépe se umístilo Japonsko, za kterým následovaly evropské země (Rusko, Ukrajina, Bělorusko). Za největší bezpečnostní riziko dotazovaní považují arabské země, které získaly 78.7 %, těmto by také zpřísnily podmínky vstupu a získání pobytu na území České republiky, a to 76.9 % respondentů. Cizinci evropských zemí jsou z hlediska bezpečnosti rizikem pro 5.6 % dotázaných, a pro zpřísnění podmínek ke vstupu a pobytu evropské země volilo 3.7 % dotázaných. Ve všech popsaných kategoriích, jak pracovního trhu, tak bezpečnosti, jsou evropské země vnímány zcela odlišně, než země třetího světa. Jednoznačně vyplývá, že občané České republiky rozdílně pohlíží na cizince evropských států a států třetího světa. V průběhu výzkumu **byla hypotéza číslo 1 potvrzena.**

Hypotéza číslo 2

„Většina občanů České republiky si myslí, že cizinci z tzv. „třetích zemí“ zabírají místa na pracovním trhu v České republice ve větší míře, než cizinci přicházející z Evropské unie“.

Vyhodnocením dat (otázky 4,5 a 6) bylo zjištěno, že:

- 59,3 % dotázaných nesouhlasí s účastí cizinců „třetích zemí“ na pracovním trhu České republiky.

- 65,7 % respondentů souhlasí s otevřeným pracovním trhem České republiky pro cizince přicházejících ze zemí EU.
- 64,8 % dotázaných si myslí, že občané EU se ucházejí o pracovní místa v České republice méně než cizinci „třetích zemí“.

Z výsledků je patrné, že občané České republiky přistupují rozdílně k občanům EU a občanům „třetích zemí“. V obecném povědomí panuje, že především občané třetích zemí zastávají málo placená místa s nepříznivými pracovními podmínkami. Toto pracovní místo musí být neobsaditelné jiným uchazečem o zaměstnání. Jsou to tedy pracovní místa, o která není ze strany domácí populace zájem. Naopak občané EU obsazují pracovní místa s vyšší kvalifikací, tedy pracovní místa, o která je zájem i ze strany domácí populace. Dle mého názoru občané „třetích zemí“ nekonkurují domácí populaci na pracovním trhu na rozdíl od občanů EU. **Hypotéza číslo 2 byla potvrzena.**

Hypotéza číslo 3

„Občané České republiky s věkem nad 45 let jsou méně tolerantní k cizím státním příslušníkům, než občané pod touto věkovou hranicí.“

Vyhodnocením otázek číslo 4, 10 a 11 bylo zjištěno, že se obě dvě věkové skupiny shodly na odpovědi. Při srovnání procentuálního vyjádření ve všech výše uvedených otázkách bylo zjištěno, že respondenti ve věku nad 45 let jsou méně tolerantní k cizím státním příslušníkům než respondenti pod touto věkovou hranicí. Vyhodnocením otázky číslo 9 bylo zjištěno, že respondenti ve věku nad 45 let by zvýšili hranici pobytu potřebnou pro získání státního občanství ČR, zatímco respondenti ve věku do 45 let by tuto hranici ponechali či snížili. Z výše popsaného vyplývá, že **hypotéza číslo 3 byla potvrzena.**

Hypotéza číslo 4

„Většina občanů České republiky je více nakloněna udělení státního občanství cizinci z jiné než arabské země.“

Co se týče státního občanství, 70,4 % respondentů by zpřísnila podmínky pro udělení státního občanství. Obecně lze říci, že pro udělení státního občanství je nutno na území České republiky pobývat 10 let. Doba 10 let, či nižší se jeví jako dostatečná 49 % dotázaných, se zvýšením této doby o 5, 10 a více let by souhlasilo 51 % respondentů. Respondenti by nejméně často udělili státní občanství cizincům Iráku 88,9 %, Afganistánu 84,2 %, Sýrii 81,5 %, Nigérii a Kazachstánu 75 %, Kuvajtu 69,5 %, Rumunska 69,4 %,

Izraele 65.8 %, Bulharska 53.7 %, Běloruska 48.2 %, Ukrajiny 47.2 %, Ruska 45.3 %, Japonska 36.1 %. Dle procentuálního vyjádření se na prvních pěti místech objevují čtyři arabské státy, naopak nejlépe si vede Japonsko, Rusko a Ukrajina. **Tato hypotéza byla potvrzena.**

Hypotéza číslo 5

„Většina občanů České republiky spatřuje v cizích státních příslušnících z arabských zemí pobývajících na našem území větší bezpečnostní riziko, než u jiných cizích státních příslušníků.“

Zde jsem vycházel z otázek číslo 11,12,13. Dotazovaní mají za to, že cizinci zvyšují kriminalitu páchanou na území České republiky, a to 83.3 % dotázaných. Obecně lze tedy říci, že všechny cizince považují za jisté bezpečnostní riziko. Pokud měli dotázaní možnost výběru, které skupině cizinců by zpřísnilo vstup a pobyt na území České republiky (otázka číslo 12), či jakou skupinu cizinců považují za bezpečnostní riziko (otázka číslo 13), volili cizince z arabských zemí, které volilo více jak 76 % respondentů. **Tato hypotéza byla provedeným výzkumem potvrzena.**

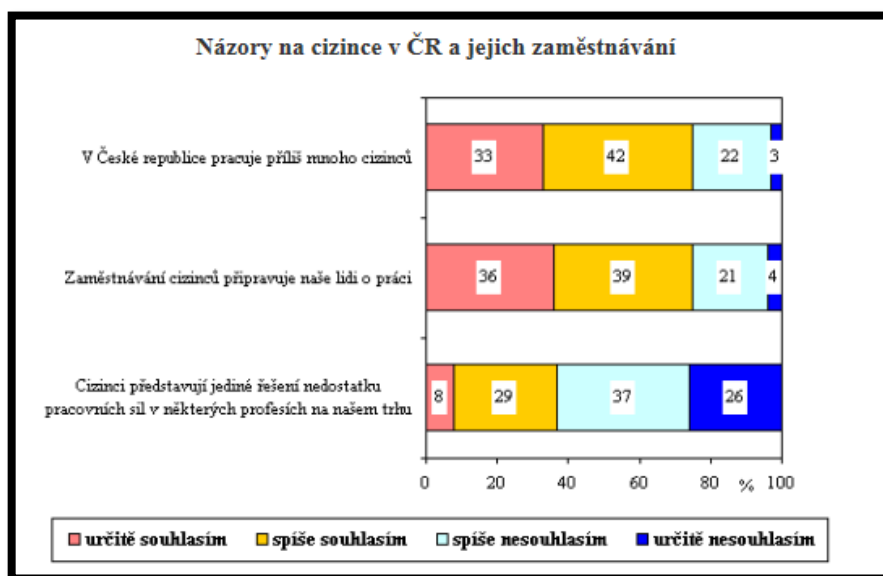
Provedeným výzkumem jsem dospěl k jednoznačnému závěru, že v české společnosti panuje velká míra xenofobního jednání vůči cizincům obecně. Hůře jsou vnímáni cizinci arabských a asijských zemí, vůči kterým by respondenti zaváděli zpřísňující podmínky. Dle mého názoru jsme zemí uzavřenou vůči jiným kulturám a národům. Sami nejsme ochotni akceptovat jiný životní styl a kulturu, viz. otázka číslo 14, kdy 98.1 % dotázaných si myslí, že cizinci žijící na našem území by se měli rozhodně či spíše přizpůsobit našim zvyklostem a pravidlům. Osobně se tedy domnívám, že integrace cizinců na našem území je velice obtížná, je ztížena jednak uzavřeností jednotlivých národnostních skupin, ale také postoji české veřejnosti vůči cizincům.

Diskuze

Výsledky provedeného výzkumu porovnám s výsledky výzkumu provedeného agenturou STEM.⁵⁹

Co se týče trhu práce, většina dotazovaných (59.3 %) v rámci výzkumu provedeném v bakalářské práci, nesouhlasí s účastí cizinců třetích zemí na našem trhu práce. Agentura STEM provedla ve dnech 2.-9. 4. 2013 výzkum na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který byl zaměřen na zaměstnávání cizinců v ČR.

Graf číslo 2 Výsledky výzkumu provedeného agenturou STEM⁶⁰

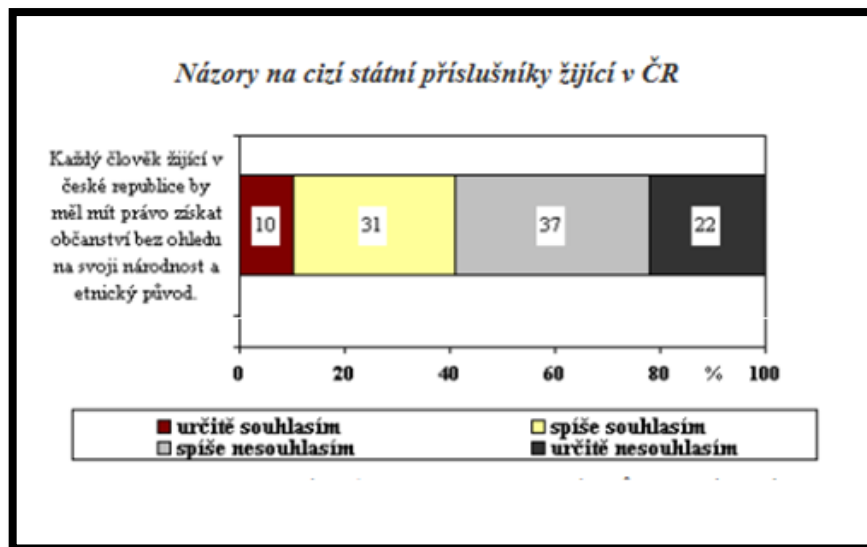
Z grafu číslo 2 je zřejmé, že zaměstnávání cizinců v ČR je občany ČR vnímáno negativně.

Výzkumem provedeným agenturou STEM ve dnech 2.-9. 4. 2013 na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který byl zaměřen na udělení státního občanství ČR cizím státním příslušníkům, je viditelná neochota udělovat státní občanství všem skupinám cizinců. Toto bylo zjištěno i výzkumem provedeným v rámci bakalářské práce.

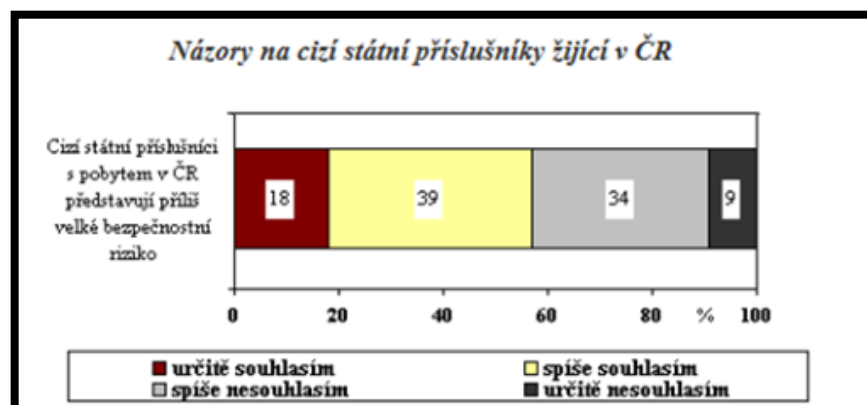
⁵⁹ Agentura STEM, je společnost zabývající se sociologickým výzkumem, Dostupné z WWW: <<http://www.stem.cz/>>.

⁶⁰ <http://www.stem.cz/clanek/2734>

Graf číslo 3 Výsledek výzkumu provedeného agenturou STEM⁶¹

Z výzkumu provedeného agenturou STEM ve dnech 2.-9. 4. 2013 na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let vyplývá, že cizinci pobývající na území ČR jsou vnímáni jako bezpečnostní riziko. Tento výsledek je v souladu s názorem respondentů dotázaných v rámci výzkumu bakalářské práce.

Graf číslo 4 Výsledek výzkumu provedeného agenturou STEM⁶²

Provedením krátkého srovnání výsledků výzkumu provedeného v rámci bakalářské práce s výzkumy provedenými agenturou STEM můžeme učinit závěr, že cizinci jsou vnímáni v české společnosti negativně, potvrzují se tedy xenofobně orientované názory na cizince.

⁶¹ <http://www.stem.cz/clanek/2732>

⁶² <http://www.stem.cz/clanek/2732>

Česká společnost se doposud nedokázala vyrovnat s příchodem migrantů v 90. letech minulého století a dále žije v představě monolitní společnosti.

Pro mě osobně je zajímavým zjištěním, že většina dotázaných, a to 62 %, má dobrou nebo spíše dobrou osobní zkušenost s cizinci. 27.3 % dotázaných nemá osobní zkušenost s cizinci. Pouhých 10.2 % respondentů má špatnou nebo spíše špatnou osobní zkušenost s cizinci. I přesto jsou xenofobní postoje u respondentů zjevné, jak vyplývá z provedeného výzkumu.

ZÁVĚR

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku pobytu a integraci cizinců na území České republiky. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Při zpracování teoretické části jsem čerpal z uvedené literatury, internetových zdrojů a vlastní praxe. Teoretická část obsahuje čtyři kapitoly, které jsou dále rozděleny na podkapitoly.

V první kapitole jsem popsal jednotlivé vízové i bezvízové možnosti vstupu cizinců na území České republiky, druhy pobytu, řízení o mezinárodní ochraně. Snažil jsem se vytvořit přehledný, ucelený seznam druhů pobytů s odkazy na jednotlivé zákony a nařízení. Dle mého názoru je právní úprava problematiky pobytu cizinců na našem území velice rozsáhlou a složitou oblastí. Toto téma by bylo jistě možno zpracovat v samostatné práci. Ze své praxe vím, že v mnohých organizacích zabývajících se pomocí cizincům podávají často neúplné či zmatečné informace k zákonným možnostem pobytového režimu. Proto přehled pobytového režimu vytvořený v první kapitole může v praxi sloužit jednak samotným cizincům, ale i pracovníkům různých neziskových organizací, či jiných státních úřadů.

Ve druhé kapitole vysvětluji základní pojmy jako národnostní menšina, etnikum, cizinec, migrace, kterou dělím na dobrovolnou, nedobrovolnou a nelegální. Dále blíže probírám multikulturní výchovu a integraci. Osobně se domnívám, že integrační proces jako takový je v České republice dobře zpracován, ale pouze teoreticky. Prvky integrace zcela dobře reagují na postavení cizinců, např. v sociálním systému, v systému zdravotnictví, ovšem v praxi by měl být více rozšířen. Do multikulturní výchovy je nutné zapojení jak minorit, tak především majoritní společnosti. V české společnosti by měl být jednoznačně posílen akulturační proces, v němž dochází ke kontaktu s jinou kulturou a přejímání prvků z jedné kultury do druhé. Zde zastává důležitou roli právě sociální pedagogika, která je považována za interdisciplinární vědní obor. Cílem sociální pedagogiky je mimo jiné zprostředkovat člověku sociokulturní dovednosti umožňující aktivní účast na společenském životě. Právě kontakt s majoritní společností vede ke zvládnutí integračního procesu. Dochází k prohlubování znalostí českého jazyka, ale také stejně důležitému předávání kulturních vzorců, a to oboustranně. Při začlenění cizince do společnosti sociální pedagogika nabízí tolik potřebnou pomoc vedoucí k úspěšnému zvládnutí této významné životní situace.

Třetí kapitole jsem věnoval páchané trestné činnosti cizinci na území České republiky. Zde opět vymezuji základní pojmy jako kriminalita, delikvence. Podrobněji popisují trestnou činnost páchanou mezinárodními skupinami. V další podkapitole probírám jednotlivé trestné činy páchané cizinci. Některé popsání trestné činy přímo souvisejí s porušováním pobytového režimu cizinců na území České republiky. Jiné je zase možno přiřadit k ekonomickým aktivitám. Celkově jsem však dospěl k závěru, že cizinci se podílejí na různém spektru trestných činů, od majetkové kriminality, přes ekonomickou, ale výrazně se také podílejí na násilné kriminalitě. Cizinci se nezanedbatelně podílejí na páchané trestné činnosti v České republice, podíl odsouzených cizinců na všech odsouzených v Česku je 6,6 %, což je o 2,4 % více než podíl cizinců na celkové populaci Česka.

Ve čtvrté kapitole se zabývám vzděláváním cizinců na území České republiky. V první podkapitole popisují vzdělávací systém v České republice, povinnou školní docházku. V druhé podkapitole samotné vzdělávání cizinců, přijímání žáků cizinců do různých stupňů vzdělávacího systému, popisují problematiku jazykové bariéry při výuce. Věnují se také studiu žáků cizinců na vysokých školách. Vysokoškolské vzdělávání v České republice se těší velké oblibě u žáků cizinců. Cizinci vstupující na území České republiky za účelem studia, jsou dle mého názoru velice zvýhodněni při dalším pobytu. Jednak prostřednictvím vzdělávání poznávají českou kulturu a zvyklosti, také v průběhu studia navazují sociální kontakt s majoritní společností, což dále prohlubuje znalost českého jazyka. V poslední podkapitole popisují uplatnění cizinců přicházejících na území České republiky. Zde jsem přišel k závěru, že je důležité vzdělání a kvalifikace cizinců, které si přináší ze svého domovského státu, a to pro jejich další uplatnění v Česku.

V rámci praktické části bakalářské práce jsem provedl kvantitativní výzkum metodou dotazníkového šetření, zaměřeného na postoje majoritní společnosti k jednotlivým národnostním skupinám. Dle zpracovaných dat jsem dospěl k závěru, že:

- v české společnosti existuje významná míra xenofobní orientace
- česká společnost je uzavřena vůči jiným kulturám
- česká společnost odlišně vnímá cizince evropských států a států třetího světa
- česká společnost je nakloněna zpříšňující rekodifikaci v oblasti migrační politiky státu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Právní předpisy

Právo České republiky

Ústavní zákon č. 2/1999 Sb., Listina základních práv a svobod.

Zákon číslo 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Zákon číslo 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Zákon číslo 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky.

Zákon číslo 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin.

Zákon číslo 325/1999 Sb., o azylu.

Zákon číslo 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

Zákon číslo 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Zákon číslo 561/2004 Sb., školský zákon.

Usnesení vlády České republiky ze dne 3. července 2013 č. 530. Dostupné z WWW:

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/130703_statut_usneseni_530.pdf.

Evropské a mezinárodní právo

Nařízení Rady (ES) č. 539/2001, ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnější hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.

Nařízení Evropského parlamentu a rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. června 2009, o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, ze dne 29. dubna 2004, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.

Úmluva OSN o právním postavení uprchlíků z roku 1951. Dostupná z WWW:

<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/uprchlici.pdf>.

Knižní publikace

Bílek, P., Dufková, I., Uhl, P., Zlámal, J. Policie v multikulturní společnosti. Praha: Střední policejní škola MV v Praze, 2003, 69 s. ISBN 80-9035-10-1-8.

- Budilová, L., Hirt, T., Policista v multikulturním prostředí. Praha: Člověk v tísní, 2005, 100 s. ISBN 80-903510-1-8.
- Cejp, M., Obrana proti ohrožení společnosti závažnými formami trestné činnosti. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009, 218 s. ISBN 978-80-7338-078-6.
- Drbohlav, D. Migrace a (i)migranti v Česku. Praha: Slon, 2010, 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1.
- Gulová, L., Štěpařová E. Multikulturní výchova v teorii a praxi. Brno: Pdf MU, 2004, 231 s. ISBN 80-86633-14-4.
- Kolektiv autorů, Cizinci v České republice 2013. Praha: Český statistický úřad, 2013, 212 s. ISBN 978-80-250-2439-3.
- Kolektiv autorů, Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika: informační příručka Policie ČR. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 80 s. ISBN 978-80-7312-063-4.
- Kraus, B., Sýkora, P., Sociální pedagogika I. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2009, 63 s.
- Linhartová, V. Když hodiny padaly z věže.... Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, s.r.o., 2011, 179 s. ISBN 978-80-7204-679-9.
- Marada, R. Etnická různost a občanská jednota. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006, 310 s. ISBN 80-7325-111-6.
- Průcha, J. Multikulturní výchova. Praha: ISV, 2001, 211 s. ISBN 80-85866-72-2
- Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J., Pedagogický slovník. Praha: Portál, 2003, 322 s. ISBN 80-7178-772-8.
- Rákoczyová, M., Trbola, R. Sociální integrace přistěhovalců v České republice. Praha: Slon, 2009, 309 s. ISBN 978-80-7419-023-0.
- Šišková, T., Menšiny a migranti v České republice, Praha: Portál, 2001, 188 s. ISBN 80-7178-648-9.
- Šišková, T. Výchova k toleranci a proti rasismu. Praha: Portál, 1998, 203 s. ISBN 80-7178-285-8.
- Vichlenda, M., Krček, I., Kriminologie. Karviná: Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011, 219 s.

Časopisy, brožury

SLOVO, Bulletin pro cizince a o cizincích, 10. ročník, Ministerstvo vnitra, 03-2013.

Česká republika vstupuje do Schengenu, brožura Ministerstva vnitra, Tiskárna Ministerstva vnitra, 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/ceska-republika-v-schengenu.aspx>>

Elektronické zdroje

Ministerstvo vnitra České republiky [online]. c2014, [citace 2014-03-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>>

EUR-Lex, Přístup k právu Evropské unie [online]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/>>

Portál veřejné správy, Na úřad přes internet [online]. c2014. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/portal/obcan/>>

Český statistický úřad, Cizinci: Počet cizinců [online]. c2014, poslední revize 12.02.2014 [citace 2014-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx>>

Český statistický úřad, Studující cizinci [online]. c2014. Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/2700322E8F/\\$File/c06r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/2700322E8F/$File/c06r01.pdf)>

Ministerstvo vnitra České republiky, Přístup k nelegální migraci v České republice a Evropské unii [online]. c2014, [citace 2014-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/migracenovyclanek890951.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>>.

Policie České republiky, Dílna byla na Moravě [online]. c2014, [citace 2014-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/dilna-byla-na-morave.aspx>>

Policie České republiky, Doklady šité na míru [online]. c2014, [citace 2014-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/archiv-tiskovych-zprav-2012-doklady-site-na-miru.aspx>>

Policie České republiky, Mezinárodní policejní zátah měl své kořeny i v ČR [online]. c2014, [citace 2014-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-policejni-zatah-mel-sve-koreny-i-v-cr.aspx>>

Vězeňská služba České republiky, Stavby vězňených osob [online]. c2012, poslední revize 24.01.2014 [citace 2014-02-10]. Dostupné z WWW:

[<http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/rychla-fakta/>](http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/rychla-fakta/)

Inkluzivní škola.cz, Jazyková bariéra [online]. [citace 2014-02-26]. Dostupné z WWW:

[<http://www.inkluzivniskola.cz/kdo-jsou-nove-prichozi/zakladni-bariery>](http://www.inkluzivniskola.cz/kdo-jsou-nove-prichozi/zakladni-bariery)

STEM – Středisko empirických výzkumů [online]. Dostupné z WWW:

[<http://www.stem.cz/>](http://www.stem.cz/)

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek číslo 1. Tranzitní mapa nelegální migrace přes území České republiky.....27

SEZNAM TABULEK

Tabulka číslo 1. Počty studujících cizinců na jednotlivých školách.....	43
Tabulka číslo 2. Pohlaví respondentů v provedeném výzkumu.....	49
Tabulka číslo 3. Věk respondentů v provedeném výzkumu.....	49
Tabulka číslo 4. Účast cizinců třetích zemí na pracovním trhu ČR.....	50
Tabulka číslo 5. Otevřený pracovní trh pro občany EU.....	50
Tabulka číslo 6. Uchazeči o zaměstnání v ČR z řad cizinců.....	51
Tabulka číslo 7. Udělení státní občanství ČR dle státní příslušnosti žadatele.....	52
Tabulka číslo 8. Podmínky pro udělení státního občanství ČR.....	53
Tabulka číslo 9. Doba pobytu jako dostatečná pro získání státního občanství ČR.....	54
Tabulka číslo 10. Podmínky pro vstup cizinců třetích zemí do schengen. prostoru.....	54
Tabulka číslo 11. Kriminalita páchaná cizinci na území ČR.....	55
Tabulka číslo 12. Podmínky pro vstup a získání pobytu na území ČR.....	56
Tabulka číslo 13. Cizinci jako bezpečnostní riziko.....	57
Tabulka číslo 14. Přizpůsobení se zvyklostem a pravidlům v ČR.....	58
Tabulka číslo 15. Osobní zkušenosti s cizinci.....	59

SEZNAM GRAFŮ

Graf číslo 1. Vývoj počtu cizinců s povolenými dlouhodobými a trvalými pobyty.....	21
Graf číslo 2. Výzkum agentury STEM zaměřený na zaměstnávání cizinců.....	63
Graf číslo 3. Výzkum agentury STEM zaměřený na získání státního občanství ČR.....	63
Graf číslo 4. Výzkum agentury STEM zaměřený na cizince jako bezpečnostní riziko.....	64

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha číslo I. Dotazník

Příloha I.

DOTAZNÍK

Vážená paní, vážený pane,

studuji třetí rok bakalářského studia oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, Fakultě humanitních studií, Institutu mezioborových studií v Brně. Má bakalářská práce je zaměřena na otázky vnímání cizinců v České republice veřejností. Dotazník je anonymní a jeho výsledky budou využity výhradně pro potřeby bakalářské práce a údaje v něm zjištěné budou považovány za důvěrné a nebudou dále šířeny.

Při vyplňování dotazníku se řiďte tímto jednoduchým postupem: Pozorně si otázku přečtěte a označte znakem „X“ Vámi zvolenou variantu vedle nabízené odpovědi.

Předem děkuji za ochotu a vyplnění dotazníku

Miloš Krčma

Vysvětlivky:

Cizinec – cizincem se rozumí každý, kdo není státním občanem České republiky.

Cizinec „třetích zemí“ – je každý občan státu, který není členem EU a zároveň není občanem Norska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska.

Členské země EU jsou: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko.

1. Váš věk

do 45 let nad 45 let

2. Pohlaví

žena muž

3. Státní občanství

Česká republika jiné

4. Souhlasíte s účastí cizinců třetích zemí na pracovním trhu České republiky?

ano ne

5. Souhlasíte s tím, že občané EU mají v České republice otevřený pracovní trh?

ano ne

6. Myslíte si, že občané EU se ucházejí o zaměstnání v České republice méně, než cizinci třetích zemí?

ano ne

7. Komu byste raději udělil(a) státní občanství České republiky? (u každého ze států vyberte pořadí 1-ano, 2-spíše ano, 3-nevím, 4-spíše ne, 5-ne)

Státnímu příslušníkovi

	1	2	3	4	5
Iráku	☐	☐	☐	☐	☐
Sýrie	☐	☐	☐	☐	☐
Kuvajtu	☐	☐	☐	☐	☐
Ukrajiny	☐	☐	☐	☐	☐
Ruska	☐	☐	☐	☐	☐
Běloruska	☐	☐	☐	☐	☐
Rumunska	☐	☐	☐	☐	☐
Bulharska	☐	☐	☐	☐	☐
Afghánistánu	☐	☐	☐	☐	☐
Japonska	☐	☐	☐	☐	☐
Kazachstánu	☐	☐	☐	☐	☐
Nigérie	☐	☐	☐	☐	☐
Izraele	☐	☐	☐	☐	☐

8. Zpřísnili byste podmínky pro udělení státního občanství České republiky?

ano ne

9. Jakou dobu pobytu cizince na území České republiky považujete za dostatečnou pro získání státního občanství České republiky?

5 let

10 let

15 let

20 let

déle než 20 let

10. Zpřísnili byste podmínky pro vstup cizinců třetích zemí do schengenského prostoru?

ano ne

11. Myslíte si, že cizinci zvyšují kriminalitu páchanou na území České republiky?
ano ne

12. Zpřísnili byste pro nějakou skupinu cizinců vstup a získání pobytu na území České republiky? (vyberte jednu z možností)

- cizinci z arabských zemí
- cizinci z asijských zemí
- cizinci z evropských zemí
- cizinci ze Spojených států amerických

13. Cizinci z jakého kontinentu jsou dle Vás největším bezpečnostním rizikem pro Českou republiku? (vyberte jednu z možností)

- cizinci z arabských zemí
- cizinci z asijských zemí
- cizinci z evropských zemí
- cizinci ze Spojených států amerických

14. Mají se cizinci žijící na našem území přizpůsobit našim zvyklostem a pravidlům?

- rozhodně ano
- spíše ano
- rozhodně ne
- spíše ne

15. Jak byste zhodnotil(a) svoji osobní zkušenost s cizincem? (každý kdo není Čechem je cizincem)

- dobře
- spíše dobře
- špatně
- spíše špatně
- nemám osobní zkušenost